

УСУРІЯ

ВИДАННЯ
ЗАКОРДОННИХ ЧАСТИН
ОРГАНІЗАЦІЇ
УКРАЇНСЬКИХ
НАЦІОНАЛІСТІВ

1950

серпень

ч. 22

ІІІ. Світова війна і визвольна боротьба

Війна в Кореї надала розвиткові міжнародній ситуації настільки відмінні перспективи і темпо, що можливість третьої світової війни стас серіозним чинником у всяких політичних пляшуваннях, навіть на не-далеку мету. Над мілітарними пітаннями грядучої війни ще висить непротягнена заслона — коли, де, як розпочнеться, котрі фронти в якій стадії війни будуть головними. Існують різні припущення; начальні штаби напевно мають готові пляни на різні можливості, але мілітарного розвитку найбільшого світового змагу ніхто не може наперед певно накреслити, бо він буде вислідом акцій і реакцій обидвох сторін. Жодна сторона не буде мати ініціативи на всіх фронтах і у всіх формах ведення війни.

Нагомість політичні фронти уже досить чітко зарисовані, бо війна в політичній площині вже ведеться. Опісля, коли гаряча війна розгориться прийде тільки затишння, посилення політичних протиставлень, дійдуть деякі доповнення, відпадуть існуючі ще тепер дипломатичні помости й тактичні маневри, але зasadничі настанови, генеральні лінії потітики обидвох сторін у війні, як теж фронти їх ударів, уже виразні, вони вже діють. Помилується і сам себе оманює той, хто гадає, що політичні полігони ще не визначені, що тепер поля політичної розтри окутані різними туманами, які розвиваються з першими розривами гранат і бомб третьої світової війни. Ні. Хто добре дивиться — побачить вже тепер все виразно, а кому тумани непроглядні то дарма, вони даліше стануть ще густіші на неодному відтинку.

Тож пора вже визначити позиції української самостійницької політики супроти зарисованих, а в де-чому й виразно скристалізованих політичних фронтів надягаючої війни. Не можна цього відкладати доки вона не розгориться, з надією, що тоді прийде велика зміна в за-садничому відношенні до української справи. Треба рахуватися з тим, що на початку війни наше положення в міжнародній політиці не дуже поправиться, а за це механіка воєнних подій у великий мір утруднить орієнтацію та встановлення головних політичних плянів самостійницької дії закордоном. Якби таки прийшла значна поправа у відношенні західних держав до нашої визвольної справи, то тим легше було би корегувати наші пляни. Але за основу мусимо приймати те, що тепер показується найправдоподібнішим, що вже досить певно визначує головні лінії й рушії політики західних держав, а що створює для нас труднішу ситуацію.

Сучасні політичні і мілітарні заходи світових потуг, що відбуваються незалежно від дипломатичних трюків і розголосу на них преси, є реальним відзеркаленням скритих інтенцій і намірів на майбутнє, в чому прозаджується не тільки остаточна мета, але також шляхи її реалізації.

Важно, щоби загал української еміграції наперед мав тверезу, реалістичну оцінку того, з чим стрінеться, а не заколисував себе всякими фантастичними сподіваннями, а потім розгублювався і розчаровувався дійсністю, ходом подій. Треба тверезо подивитися правді в очі, взяти її в свої рахунки і здати

ІІІ ЗМІСТУ:

Мілітарний потенціал
поневолених Москвою
народів

Україна під Москов-
ською окупацією

В боротьбі з НКВД

Ми обвинувачуємо

П'ята колона серед нас

Огляд преси

Українським корей-
ським добровольцям
під увагу

Підпільна Пошта
України

собі справу з того, що й як слід робити, як поступати нам, щоби привести успіх визвольній справі, та щоби нашою ініціативою, нашою поставою й дією впливати на по-праву відношення до неї діючих світових сил. Влучне передбачення й твереза оцінка тої дійсності, з якою матимемо до діла, визначення наперед правильного напряму нашої політики — це передумова для того, щоби розкидані по світі українські сили могли діяти по одній зasadничій лінії.

Українські визвольні змагання зокрема під час війни СССР з іншими державами мусять узглядновати розвиток світової ситуації, яку й вони співформують. Пов'язування української справи з міжнародним розвитком правильне тоді, як воно оперте на случайній аналізі й оцінці його, зокрема на оцінці політичної настанови противників СССР. Інакше воно може бути цілком фальшиве й згубне. Засада: «ворог мого ворога є моїм союзником» — в практиці має дуже широку скалю застосування, залежно від того, наскільки позитивні цілі обох сторін згідні чи розбіжні в сфері де їх заинтересування сходяться.

Даремні сподівання і політика самообману

Много людей бачить зовсім просту розв'язку пов'язання українських визвольних змагань з їхньою західніми державами проти ССРСР. Їхня визвольна концепція така: коли західні держави будуть приневолені вести війну з ССРСР, тоді воїни змагатимуть до повного розгромлення большевицької імперії, будуть старатися залучити до одноцілого воєнного зусилля всі сили ворожі большевизмові, тому й визвольну боротьбу українського народу, поставлять такі універсалні цілі війни, в яких будуть вміщатися й вимоги визволення України, й державної самостійності, виразно сформульовані, або в межах якогось загального, рамового означення. Нашим завданням є влучити всі свої сили і боротьбу у воєнні змагання західніх держав, по змозі як окремий, ними визнаний, складовий чинник. Українські сили закордоном повинні створити і ввести у воєнні дії українську військову одиницю, що буде зав'язком української армії, і буде побільшуватися кадрами українців з советської армії. А революційна боротьба по другому боці фронту, в Україні, повинна бути якнайсильнішим допоміжним фактором для зовнішнього фронту. Чим більший буде потенцій і ефект нашого вкладу у війні по стороні західніх держав, тим краще забезпечимо собі визнання ними і реалізацію наших цілей. Тут будуть діяти чеч досить поважні течії і сили проти державної самостійності і соборності України, зокрема намаганням російських противокомуністичних, але імперіалістичних сил, претенсії поляків на західні землі України, може й інших сусідів. Щоби їм успішно приставитися, мусимо дати такий великий вклад у війну, щоби він переважив нашу ціну і значення нашого голосу у західніх державах, а рівночасно наша мілітарна сила, створена в процесі війни на болі протибольшевицької коаліції, мусить бути відповідно велика, щоби підперти волю українського народу, в міру потреби, збройним чином і приставитися напастям сусідів.

Так виглядає концепція долучення справи українського визволення до воєнної квадриги західніх держав. Без отгляду на те, чи її ставить зараз якісь український чинник

так виразно, цілісно сформульовану, чи її, зона все таки існує в політичному думанні деяких людей. Ім вона віддається одиноко можлива і реальна, тож і по тій лінії повинніти всі наші дії й намагання.

Чи вона реальна, чи є підстави, щоби її приймати як головну ставку визвольного змагання України в III світовій війні? Ключ лежить у відповіді на засадиче питання: чи західні держави, зокрема ЗДА, при такій нашій поставі видвигнуть справу державної самостійності України як одну з цілей війни, так, щоби це їх зобов'язувало в дальшому і давало якісь гарантії? А дальше питання — чи в їхній політиці, нема таких елементів, які змірлють до чогось іншого, які не дають місця для змагання за сувереність і соборність України в рамках їхнього комплексу?

Цілі дотогочасна й сьогоднішня політика західніх держав, зокрема ЗДА, не дає підстав і стійких аргументів для позитивної, в сенсі твої концепції, відповіді на поставлені питання. Те все, що у відношенні до української справи має місце в американській політиці, властиво треба сказати що не має місця, бо вона насправді цілком інпорує українське питання — не дас жодної точки зачепу, оперта для ставлення такої концепції українського визволення.

Її вірнавці будуть відкликатися хіба до трьох аргументів: Перший: «а що ж робити, іншої розв'язки, іншої дороги для нас нема, що одинокий спосіб активно включитися в світовий змаг і тим здобути собі якісь шанси». Другий аргумент — це таке розумовачня: коби тільки нас допустили, прийняли до свого фронту. А тоді ми своїм вкладом здобудемо собі свою ціну, нам признають наше право. Вкінці третій, найважніший аргумент — надія, що коли прийде до війни, то політика Америки зовсім зміниться, на кориснішу для нашої справи. Мовляв — не можна розцінювати того що буде у воєнній ситуації на підставі дотогочасного і сучасного відношення, бо це все тільки тактика щоби іншим ставленням до українського питання не дразнити надто большевиків, не зривати мости до компромісу. Але коли мости будуть

спалені, тоді наша карта буде атутом.

Розглянувши уважніше ці всі аргументи, бачимо їх нестійкість. Неправда, що не маємо іншої дороги і мусимо хапатися тобою одинокої, хоч вона й сумнівна. Навпаки. Маємо свою власну, якою йдуть наші визвольні змагання вже третій десяток літ в найменш сприятливих обставинах. Ворог не міг знищити цих змагань помимо усіх намагань, наша боротьба постійно юрішає, поширюється, захоплює все нові сили й приспорює нам правдивих союзників. Це шлях власної революційної боротьби, визвольна концепція українського націоналізму. Вона дає розв'язку теж для нашої самостійної політики і власнопідметної боротьби в тій ситуації, яка зарисовується при назріванні чергової світової війни, при даному укладі сил і їх відношенні до України. Шлях наміченій концепцією визвольної національної революції не тільки існує, але він одиноко реальний і успішний. Про це буде мова даліше.

З другою мотивацією школа дискутувати, «Дурного й у церкві б'ять», — хіба так можна відповісти на сподівання, що як ми дамо великий вклад у війні західніх держав проти большевиків без поважного потрактування ними наших цілей на початку, то тим здобудемо собі їх симпатії, зрозуміння, а далі й признання нам наших прав. Чи ж мало нам досвіду свого й чужого? Взяти б хоча науку кількох народів з останньої війни, які наперед мали й договори і торжественні зобов'язання, яких самостійність забезпечувалася у всіх пактах і стояла на першому місці в цілях війни алінтів, а потім ті народи дістали свободу... большевицьку; Польща, Чехія, Сербія, того дослужились спільною боротьбою з тими самими партнерами, в яких ми мали би дослутуватися, з такою різницею, що їм згори давали такі гарантії, які ми мали би щойно собі здобувати. Хтось скаже, що це була інша ситуація, що Америка й Англія мусили віддати своїх союзників — Польщу, Чехію й Сербію на поталу міцнішому союзникам Росії, що тепер буде інакше, бо Росія має бути розбита. Не погоджуємося з твердженням, що західні держави мусили так поступити. Напевно не було б того, якби вони справу тих народів трактували так серйозно й гаряче, як свою власну. Як большевики зараз по закінченні війни пробували в подібний спосіб «допомогти» Персії,

то Англія й Америка потрапили поставитись рішуче, так, що большевики мусили завернути. Во там ішло про нафту і про непосередні інтереси Великобританії. Цим не хочемо сказати, що Англія й Америка погані союзники, бо таких прикладів в історії безліч, у засмінах між різними народами. Іде про те, щоби робити правильні висновки і враховувати такі фактори й засади міжнародних відносин, які фактично мають діючу силу, а не грatisя наївними сподіваннями і сантиментами.

Так само не можна поважно приймати буцім-то хитрих, а насправді наївних міркувань, що найважніше, щоби нам дали змогу воювати, поставити свою збройну силу, а воїн потім зможе творити довершені факти, без огляду на бажання ведучих потуг. Треба собі усвідомити такі речі: українська військова формація, яку можна би створити поза межами України в засяну дії західних альянтів, враховуючи навіть евентуальні поповнення з полонених — буде мала у порівнянні до величезних військових мас. Вона не може відіграти такої ролі, щоби застосувати Америку й Англію задля неї і її боротьби мінити свої засадничі пастовані цілій воєнної політики. До того ж включена у альянтську воєнну машину, як регулярна частина і з способом воювання регулярної армії, українська військова одиниця, хоч би й більша, буде мати ефективний дієвий потенціал о много менший, ніж би мала ця кількість вояків воюючи партизанським способом в українській революційній боротьбі на рідних землях, а УПА. Дальше — в рамках альянтських військ українська військова одиниця буде поставлена ініціативи, буде тільки виконувати накази головного командування. А це в процесі ведення війни реалізуватиме подиктовану урядами великорідженів політику. І якщо вони не схочуть, щоби український чинник сам творив довершені факти, то легко буде зробити так, щоби для цього не було фізичної спроможності, прим. щоби у відповідний час цього війська взагалі не було на Україні. Тож нема змислу дурити себе фантазіями, що таке військо захищоване в чужу воєнну машину може творити власні доконані факти більшого значення. Воно може в тому напрямі діяти по лінії інтенцій чинника, який кермує війною, інтенцій виразних, чи тихих, як рівнож може дістати свободу діяння в таких ситуаціях і на-

таких відтінках, де той чинник не хоче сам діцидувати, а допускає вільну гру, і розгріу інших сил. Такі ситуації можуть бути і може бути дуже корисно для закріплювання української державності, для захисту українських етнографічних територій, для організації армії, і т. п. мати таку військову силу, яка під сплядом організації, узброєння й зосвінного досвіду має всі якості викутої у війні військової формациї. Так само дуже важкою для візвольної справи і для будування української держави буде мати відповідна кількість військовиків, різних ступенів і з різних родів зброї, які удосконалиться у військовому ділі, засвоюючи собі те знання і зміння, яким диспонують високопоставлені армії різних держав. Одне і друге важливе, цим справам треба присвятити також увагу. Але треба їх ставити на властивому місці, трактувати по суті. Це не є питання візвольної концепції, тільки питання допоміжних, хоч і конечних факторів.

Третій комплекс аргументів — мовляв дотогочасне становище ЗДА й інших західних держав в українській справі, становище повної інтрації, не має значення для їх становлення під час війни. Досі була політика недрізнесія большевиків й уступок, а зі зміною того курсу прийде позитивне трактування нашої справи. Коли щукати за реальними підставами для таких тверджень, то показується, що їх немає, що це самі побожні бажання й надії, без твердого ґрунту. Безперечно, що такий оборот був би дуже побажаним для нашої справи і закордонна акція, зусилля цілоб еміграції мусить робити все можливе, щоби він прийшов. Якби це сталося, тоді легко було б достроїти нашу політику до сприятливішого відношення зовнішніх сил. Але годі будувати свої плани на самих сподіваннях, коли дійсність є цілком інша.

Ті, що покладаються на поправу відношения Америки, покликаються на логіку й рації її ж таки протибольшевицької політики, як вона, з їхнього погляду, повинна виглядати під час війни, щоби запевнити західнім державам перемогу. Вони кажуть: «та ж інакше не може бути. Західні держави не можуть провадити війни з СССР і не включити візвольної боротьби підсоветських народів у один фронт; вони мусить поставити в цілі війни теж державне визволення всіх народів, в тому числі України. Адже ж усі знають, що Гітлер програв війну на ході голо-

но через те, що поставився негативно до справи самостійності України й других народів. Америка не буде повторювати його помилок, тим більше, що в ній нема таких мотивів; вона ж не хоче поневолювати, ні окупувати України, нема жодних причин, чому самостійність України була б для неї небажана». На такій логічній аргументації люди будують свої сподівання. Це логічно, з нашого погляду, і за цим промовляє об'єктивна оцінка політичних інтересів західних держав. Але часто в політиці народів логіка не має рішуча-го голосу і нераз діється таке, що цілком наглядно йде в розріз з об'єктивною доцільністю. Щоби правильно передбачити, яку політику поведе якийсь народ, треба брати під увагу ті існуючі, діючі й потенційні чинники в його політичному думанні і поступуванні, які в даній ситуації будуть мати рішучий вплив.

Якою логікою, якими раціями можна виправдувати політику безпринципного пактування і цілком зайвих уступок, західних держав з Америкою на чолі супроти большевицької Росії? В ім'я яких ідей, трактували вони большевиків уже по війні як своїх союзників і замікали очі на те, що мають до діла з найгіршою тиранією, з народовбивцями і з системою найбільших злочинств проти Бога, над людиною, над народами, над всякою свободою і всіма цінностями? Задля чого, для яких, хочби найменших власних користей, вони потодилися на те, що Росія не тільки взяла собі льви-ну частину воєнної перемоги, але й загарбала інші нові народи, в тому числі їх союзників? Чому так довго толерували це, що большевики захва-чували все нові країни, непомірно побільшуючи свій потенціал, і експансіоністи все загарбані перетворюють всі сили й засоби на небувалу воєнну машину направлену проти решти світу, в тому числі проти самих західних держав? Що їх зму-шувало так пасивно все сприймати і при тому шукати з большевиками співпраці? Чи вони цього не розуміли, не бачили? Як хто в те вірить, то чим пояснити, що західні кілька літ затихав собі вуха й затуловав очі, щоби не чути й не бачити того, що їм показували і говорили ті всі свідки, які большевицм пізнали до основ, пережили його і показували наслідки його роботи на організмах своїх народів? Що зробили правлячі й провідні круги західних держав, щоби дати змогу промовити до їх суспільства еміграціям по-

неволених большевизмом народів, щоби ті суспільства, публічна опінія пізнала правду про російсько-комуністичний імперіалізм?

Таких питань можна ставити безконечно, і їх поставить історія, а може й сучасна генерація самих західних народів. Во їй прийдеться в неминучій війні складати страшні жертви під ударами тієї сили, яку їхня політика дозволила і допомогла большевикам кувати й побільщувати кров'ю й потом повноволених народів. Де ж відповідь на ті питання? Ані логіка, ані рація власних інтересів, ані політична доцільність, ані сумління, ані відповідальність не дають стікоті відповіді. А все це таки діялося, — це реальні факти. І вони мають свої причини, за ними стоять якісь рушії, якісні сили й закони, що діють в політиці теперішнього заходу. І про це йде. Не на те заторкуємо тут ці питання, щоби підносити обвинувачення, бо це не наша роль, а жодні слова не мають в цій матерії значення, коли не порушують страшні діла. Але тут мова про наше розуміння дійсності, про її оцінку і про висновки для нас самих. Во від правильних висновок залежить й обрання правильного шляху. Не можна цілу повосину політику західних держав, а зокрема, відношення до української справи, помнити, відкладати до минулого як часову тактику, чи хоч би як ошибку, яка промишнула і не повториться. З другого боку так само фальшиво було би коротко сказати собі: «це безнадійний стан» і робити такий висновок, що «нам нічого доброго не можна сподіватися від заходу і від його війни з ССР». Одне і друге трактування справи не річеве, а поверхове і настроєве, одне і друге провадить на манівці. Нам треба критично, проаналізувавши розвиток за останнє десятиліття, відділити проминаючі явища, елементи тактики, шукання, і т. п. від глибших, трівіальніших причин. Особливу увагу мусимо звернути на такі спонуки, сили, закони й методи в політичному думанні і діянні західних народів, які мають тривалий вплив, які рішали дотепер про їх відношення до справ України і рішатимуть на будуче. Во тільки на тій основі можемо передбачити їх поставу до нас в різних ситуаціях.

Тут не будемо займатися такою аналізою ані спробою систематизування тих факторів. Хочемо відмітити деякі з них, важливі для відповіді на питання, чи у війні

зміниться ставлення заходу до справи визволення України так, як нам би це бажалось, саме від себе, на чому хоче спертися обговорювана тут політична концепція.

В цілій повоєнній політиці заходу супроти ССР, ЗДА відіграють провідну роль. Так само буде і у війні з большевиками. Становище Америки буде менш-більш пропорційне до її мілітарного вкладу, а цей буде домінувати, не тільки з огляду на її найбільший природний потенціял, але й через цілеве наставлення її партнерів. Скрізь там, де розвиток іде по лінії конфлікту з ССР, Англія, а за нею інші європейські держави, умисне віддає Америці ініціативу, а сама отигається поводі долучається. Це є один з гальмуючих факторів у формуванні твердої постави заходу проти ССР. Англія хоче, щоб будуча війна була виразно війною ЗДА, а вона буде Її союзницею, буде допомагати. Відповідно до того й вклад та втрати Америки атисять бути о много більші, (таким чином вага між обома сестрами мала б повернутись в протилежному напрямі, ніж в процесі минулої війни). Тим більше в українській справі, недопущеніваний заходом, Англія й інші держави не будуть з Америкою сперечатися, хіба аж потім, як вона стане і для заходу вимірюю, поважною величиною. З того для нас висновок — Америка буде надавати тон ставлення до української справи і під час війни, тому мусимо брати під увагу передусім її наставлення, і його можна узагальнювати. Рахувати на різниці в становищі інших воюючих держав можна хіба в чисто практичних справах, а не в питанні генеральної політичної лінії.

Другий момент, що його треба узглядіти це той, що в політиці ЗДА дуже сильно діє фізикальний закон беззладності, в тому розумінні, що вона дуже тіжко й дуже повільно зміняє обраний напрям і розмахи. Її політика змінюється тільки в міру того, як зміна наскрізь в публічній опінії. А в цій знова проходить дуже повільно сприйняття, усвідомлення і оцінення таких фактів, які і процесів, які не мають прямого, дотикального відношення до життя американського громадянина, або не мають в Америці наочного відзеркалення. На це складається много причин, як історичний розвиток, геополітичне положення, структура духовного, політичного життя Америки й багато інших. Можна ствердити, що зміни в полі-

тиці ЗДА відбуваються величими, повільними закрутами і треба дуже сильних зовнішніх товчків, або великих внутрішніх напруг, щоби такі зміни викликати. Зате вправлена в рух в якомусь напрямі американська політика не легко даеться спинити. Для примірку пригадаймо собі, як довго і як тіжко «розколисували» Америку до участі в другій війні, ікі там сили над цим працювали (жидівство й інші), якож Пірль Гарбур остаточно зрушив. А потім, коли Рузельвельт взяв курс на союз з ССР, то так утверджив демократичну публічну опінію в довірі і сердечності до большевицької Росії, що треба було п'ять літ відробляти, навіть при тих катастрофах, з якими ССР відносився до союзницької Америки. Відповідно до неповоротності політичної думки свого громадинства, в дальших для нього проблемах, і з внутрішньо-політичних зглідів, керманичі ЗДА страйтися уникати всього того, що в опінії широкої публіки нове, ще не втерте.

З відміненням такої прикмети в механіці американської політики можемо зробити важкі для нас висновки. Перший, позитивний, — що коли публічна опінія в Північній Америці вже відбула зворот від катастрофального союзництва і мирного співжиття з большевизмом за всяку ціну і набирає розгону по лінії твердого курсу, то американська політика не зможе його легко змінити, не може завертати через якісь дипломатичні маневри. Цим в значній мірі забезпечується розвиток міжнародної ситуації в напрямі до країцього.

Другий висновок, такий, що ті політичні концепції, які тепер приступлюють й утверджаються в публічній опінії в Америці, з перспективою на прийдешню воєнну розгрому, матимуть першенство і перевагу в активній політиці, у формуванні політичної стратегії західних держав. Натомість все нове, незнане буде мати великі труднощі у висловленні прихильності американської політики, якщо буде мати проти себе визнані вже сили й течії. Цей момент перекреслює на дій, що з вибухом війни Америка поставиться позитивно до українських визвольних змагань. Якщо тепер нічого в тому напрямі не дістеться, а навпаки політична підготовка йде по іншій лінії, за російськими ворожими до України інспираціями, то це досить певний знак, що політика Америки потягне не туди, куди треба.

В. Н.

Мілітарний потенціял поневолених Москвою народів

Говорячи про народи поневолені Росією мається на увазі народи, що були під ССР до 1. вересня 1939 року. Ці народи заселюють пасмо від Балтійського Моря в напрямку до Чорного Моря, і звідтіль через Кавказ до центральної Азії.

Від північного берега Каспійського Моря розтягається широко територіальний масив тих народів в напрямку до середньої Волти, і аж по Ураль. Це є один масив народів, поневолених Росією.

Другий подібний масив території і поневолених народів масив у північному Сибірі, де він відділяється від південного масиву вузькою смугою російського населення, оселеного здовж далекосхідної залізничної лінії.

Поза тим російське населення находимо також малими островцями на просторі Північного Сибіру. Однак треба підкреслити, що більшість цієї російської людності творять елементи народів уярмлених, виселених туди силою в час загарбницьких війн.

Заселеного підбою і загарбання цих народів було доконано в 18 і 19 століттях. Це було доконане в характері боротьби «льокальні», і Західна Європа й не відчула.

Рівночасно з підбоїми народів, між тодішніми потутами велася боротьба ривацізації. Внаслідок цієї боротьби з ривацізаційними партнерами були виключені Швеція і Туреччина, і головними представниками загарбництва лишились Ро-

сія і Німеччина (остання репрезентована також Австрією).

Від хвили закінчення воєн загарбницьких, скінчився період льокальних воєн в Європі, і розпочалася боротьба між вичисленими потутами за панування над континентом. Ця боротьба розростається до світових розмірів втягала у свій вир щоразо більше народів, і прибрала форми двох воєн світо-

вих; далі вона прибрала форми війни «холодної», що де-не-де перетворюється у війну «гарячу».

Перші світові війни осягнули лише це, що з ривацізаційних потуг, припадково останньою на полі бою осталася Росія. До той цілі вона прямувала від самого початку свого існування. Сьогодні вона виступає у формі облудний ССР, і грожить заливом людськості.

Обчислення живих сил

Підставою обчислення сил живих поневолених народів береться зумисно урядову статистику ССР, отже жерело максимально тенденційне, і здебільшемо вороже до поневолених народів спрепароване. Це нам дасть зменшений до остан-

нього мінімум образ значення тих народів. Тим більше буде він для нас цікавим.

Два чергові списи людності в ССР перепроваджені в роках 1936 і 1939, і оголошені офіційно в ССР, виявляють такий стан:

	1926 р.	1939 р.
Загальне число населення в ССР	147 500 000	170 467 186
Загальне число росіян в ССР	78 000 000	99 000 000
Росіяни в ССР у відсотках	52%	58%
Поневолені народи в ССР у відсотках	48%	42%

Із 99 мільйонів нарахованих в 1939 році росіян, 80 міл. живло в РСФСР, 19 міл. розсіяни по цілому ССР, де в найліпшому випадку не перевищали 10% людності (за винятком Карело-Фінської Республіки).

Цей список населення виказує дивну аномалію. Приріст росіян за час від 1926 до 1939 року виказує 27%. За цей сам час в українців, замість приросту, виказується зменшення

на 10%, без уваги на природний приріст. Людність Казахстану виказує зменшення на 22%.

Мимо цих дивних явищ, наші обчислення опираємо на цих даних.

До другої світової війни перевісна кількість нормального річного контингенту рекрутів в цілому ССР була 900 000. Згідно з офіційною статистикою, 42% цілого контингенту припадало на поневолені народи. Це становить 378 000 в кожному річнику. За нормального стану, в регулярній армії ССР що складалася з двох річників, було 756 000 неросіян.

До 1928 року вишколювано лише 50% цілого поборового контингенту. Решта переходила половичне військове вишколення в територіальних відділах і організаціях. В такий спосіб штаб ССР міг провадити раціональну політику у привілейовання російського елементу, однак від хвилини школення цілого контингенту, відсоток народів поневолених мусів бути школений в цілості.

До хвилини вибуху другої світової війни ССР мав 11 річників цілковито перешколеної резерви; в тому мусіло бути 4 158 000 вояків походження поневолених народів,

нії Америки буде відповідно поставлене українською еміграцією, на різних поземах і різними доступними засобами, то цим буде пророблена на тому терені найтривіша політична робота і вона у відповідний час принесе користь.

Найважнішим передбаченням, як може виглядати становище Америки до української справи під час війни, буде розглянення тих засновків і політичної концепції війни з ССР, які вже починають розвиватися, та американської оцінки діючих в теперішньому комплексі ССР факторів. Це найбільш реальні дані для того, щоби поробити наші висновки. Зробимо це в черговому числі.

не вчислючи попередніх, частинно перешкоджали 7 річників.

Народностевий стан армії ССР вже в перших дінях німецько-російської війни яскраво підкреслив, що відсоток вояків поневолених народів був значно більший, навіть від виказів 1926 року. Така пропорція є і актуальною на сьогодні.

Як ця проблема виглядає тиме у поновній мобілізації і новій воєнній розгрівці? В цьому напрямі остання світова війна дала Росії жалюгідний експеримент.

Всі поневолені народи, як у власних країнах, так і в рядах Ч. А. стали до боротьби проти Росії. В елементах російських в ході війни вдалося советам збудити російський патріотизм. Однаке ця сама акція серед народів поневолених створила патріотизм національний, склерований власне проти Росії. Цей досвід безперечно матиме вплив на майбутню організацію Ч. А. Правдоподібно, що всі військові одиниці пробоєві, панцирні, артилерійські, і головно одиниці запорові на задачах армії, будуть складатися засадничю з елементів чисто російських. Ця конечність ще збільшує відсоток народів уярмлених в масі чоловічих елементів воюючого фронту. Цей образ стається ще гіршим для Росії, коли додати до цього збройні сили новоуярмлених народів Сходу Європи.

Яку конкретну проекцію воєнної вартистії можна осліпнути з такого образу сил на випадок збройної розгріви в майбутності?

За порівняючу і орієнтаційну норму окреслення воєнного потенціалу поневолених народів можемо взяти приклад держав Балкану, які своєю структурою стоять найближче сучасній структурі поневолених народів.

В час встановленого миру кожна балканська держава на 1 мільйон населення мала 1 дивізію піхоти, не вчислючи одиниць кавалерії і інших спеціальних формувань.

В часі кожної війни, коли ці держави були в стані перепровадити нормальну мобілізацію (війна Балканська, і 1 війна світова), виставляли вони по 3 дивізії піхоти на один мільйон населення.

Поневолені народи в час останньої світової війни, в рамках ССР виконав значно більше воєнне зусилля.

Пристосовуючи балканську норму, три дивізії піхоти на один мільйон населення після офіційної

статистики з 1939 року, на 71 мільйонів поневолених народів одержимо 213 дивізій. Організація цих сил могла б відбутися у двох чергових етапах:

1 етап — організація збройних сил поневолених народів поза межами власних країн, з воєннополонених по стороні противників ССР.

2 етап — це цілковите розвинення організації збройних сил в оперті на кадри сформовані за кордонами, післясяся осягнення території власної країни.

В справі організації збройних сил у першому етапі розвитку, остання світова війна дала дуже цікавий досвід: внаслідок негативного ставлення німців до вільної боротьби поневолених народів, більшість воєннополонених була задержана в таборах. З часом частина з них була втілена до чисто німецьких формувань. Дальша частина воєннополонених поневолених народів була розділена до різних тилових парамілітарних організацій роду «ОТ», «Шпеєр», і щойно з мінімальної частини фор-

мовано особливі національні батальйони, не отримуючи їх у більші з'єднання. Мимо того з полонених кожного поневоленого Москвою народу було створено певне число батальйонів, що рівнялося кільком дивізіям піхоти.

Оцінюючи це з військового становища, то мимо такої грабіжницької супроти тих народів політики німців, кожний з них мав по противній стороні абсолютно вистарчуючі кадри і апарат для повного розвинення збройних сил і воєнного потенціалу, що можна було реалізувати з хвилиною вступлення на власну територію. Цей факт вказує абсолютно ясно, що вже у першому етапі мілітарної розгриможна буде організовувати потрібні кадри тих народів.

Одноким аргументом проти такої можливості є факт масових депортаций поневолених народів, і можливої реорганізації Ч. А. Але для тих хто зустрічався вже з подібними проблемами, справа проста, бо справа не зміниться від того, чи кавказець до рідних відділів буде пробиватися через фронт на Ірані, чи на Камчатці.

Слабі сторони ССР

Які конкретні стратегічні і політичні користі може дати раціональне використання тих сил? Перед розгляненням цієї справи належить перестудіювати евентуальні зміни і можливості противника тих народів.

Сьогодні ситуація політична посунулася так далеко, що не тільки відразу зарисувались заміри і цілі ССР, але навіть стали видними поодинокі етапи їхньої реалізації.

Ціллями мілітарних акцій ССР є:

- опанування Азії,
- опанування західної Європи,
- опанування Босфору, Дарданелів, і замкнення Чорного Моря,
- осягнення Перського заливу,
- осягнення заливу Александриї.

Всі вичислені цілі, за винятком опанування західної Європи, є старою мрією Росії.

Навіть при осягненні цього максимуму, становище Росії не стане від того легшим: негайно виступять всі слабі пункти такої імперії:

1 — сили мусить бути розгораші від Атлантику до Пацифіку, і Росія мусить бути готова прийняти мілітарну розгривку в кожному районі цього простору.

2 — Цілий північний простір концентраційних таборів поневолених народів може легко вимкнутися із організму держави, оскільки не буде обсаджений регулярною збройною силою.

3 — Всі новоокуповані терени мусить бути хоронені і боронені збройними силами ССР, бо місцеві елементи після окупації триватимуть охоту боротьби за цілі ССР.

4 — Простори держави є так великі, що жадна кількість сил летунства не зможе боронити їх від сталого нищення. Поза тим цей край має особливі вразливості до летунської акції противника.

5 — Залізнична сітка в Росії є так рідкою, що навіть мінімальними летунськими силами противника може бути спаралізована. Рідкість залізничних вузлів дозволяє на «закорковання» ліній навіть їх бомбардуванням в чистому полі, без порушення вузлів.

6 — Великий простір і умовини кліматичні не дозволяють на засуплення залізничного транспорту, автотранспортом.

7 — Спаралізовання залізничної сітки відтингає російські про-

мислові осередки від всіх воєнних театрів. В тому випадку не має потреби нищення цих осередків бомбардуванням.

8 — Ця сама обставина унеможливлює Росії постачання сирівцями промислових центрів новоокупованих теренів.

Всі ці умовини складаються на це, що технічний виряд Ч. А. буде найліпшим в початку війни, і буде опадати в дальшому її ході. Це є хронічним для російської армії. Є це зовсім противним у відношенні до держав Заходу, які є висажені найслабше в початку війни, і дозброяються щойно в ході війни. В тому випадку одиноким атутом СССР є її традиційна «жива маса», яку немилосердно терором жenеться «вперіод».

Вирівняння всіх технічних браків накладом живої сили, є старим традиційним, улюбленим способом ведення воєн російським командуванням. Супроти високого відсотку поневолених народів така метода для росіян є поплатною, а в сполучі з метою систематичного нищіння тих народів, — навіть раціональною.

Шахований живою силою в майбутній світовій війні буде використовуване Росією ще більше, бо це буде для неї одноково користю, яку вона зможе витягнути з хвилевої окупації Європи, і буде це найбільшою трагедією народів західніх, за час новітньої історії. Це буде однаке ще одним додатковим чинником, що сприятиме напливові втікачів і полонених з армії СССР на сторону їх противника.

ли вживас виутрі СССР на поборення народів поневолених, то це є смертельною небезпекою для Росії.

Як у першій, так і в другій світовій війні всі підбиті Росією народи боролися проти Росії. Кожний з них виказував здібність і боровся навіть по закінченні війни, коли «офіційні» противники вже не мали моральних сил до дальнього провадження війни.

Світ докладно пам'ятає яку вартість під Сталінградом виказали німецько-власівські дивізії, де боролися за невиразні для них цілі. Уявімо собі в тих самих умовинах вартість дивізій ідельуральських, кавказьких, українських і туркменських, які на своїх територіях, оперті на сили і підтримку власного народу боролися б за власне національне визволення.

Жодна зовнішня сила не є в стані опанувати простори СССР і окупувати їх так довго, доки не встановиться який будь новий устрій. Без отгляду на склад уряду, який би він не був сформований на чужині, в часі самої акції та терені Росії вирішне значення припаде російським військовим чинникам. Як покоління червоних командирів, так і військовики походження білого, не знають жодного іншого режиму, як поліційно-тоталітарний. Такий устрій не може вдергатися на довше без близькотливих воєнних успіхів на міжнародній воєнній арені. Продовження війни з Росією на площині змін уряду дало б такі наслідки: 1 — для самого російського народу така війна означала б довготривалу домашню війну зі зовнішньою інтервенцією. В цій війні симпатії російського народу остаточно (як завсіди) повернуться в бік сил большевицьких, як до сил російських. Про це можна було переконатися в роках 1918—20 і 1943—44. 2 — Боротьба в такій площині відбирає поневоленим народам всяку ціль боротьби, і симпатії до тих сил, що воюють з большевизмом. 3 — Для держав західніх надальше залишається небезпека російської агресії, і її прагнення до опанування світу.

*
Поневолені народи Росією сперед 1939 року являються одною частиною її потуги мілітарної. Другою частиною є народи уярмлені в 1945 році і після.

Ціла ця мілітарна потуга находитися сьогодні в руках Росії, і це дає її можливість пориватися до панування над світом.

Рациональне використання сил поневолених народів

Як вложаться в цих річках умови найліпшого ужиття сил поневолених народів, в разі збройної розгри з Росією?

Кожна країна має певну основну частину своєї території, яка скупчує її життєві нерви і середники, і вразі втрати якої, наступає відпруження державного апарату. Таким обшаром для СССР є трикутник Одеса — Астрахань — Тула. Цей терен має таке значення:

- 1 — вирішає в координації акції між поодинокими театрами воєнних дій (західні фронти, Близький Схід, Далекий Схід).
- 2 — з хвилиною вступлення противника на цей терен, оскільки цей противник наступає із півдня, з басейну Чорного Моря, Росія тратить панування над цілим басейном Чорного Моря, Близьким Сходом і Центральною Азією.
- 3 — Поява противника на цьому терені наражує Росію на втрати: цілої продукції нафти, $\frac{3}{4}$ мінеральних засобів європейської Росії, $\frac{3}{4}$ рільничих теренів, що забезпечують Росію в збіжжя.

4 — Цей терен за'язує в одну цілість боротьбу всіх поневолених Росією народів: України, Кавказу, Центральної Азії і Уралю.

З хвилиною перенесення акцій воєнних на цей терен, почнеться повне розвинення збройних сил тих народів. Від того моменту весь тягар чинної боротьби може відбуватися за рахунок поневолених народів. Коли противник появиться на тих теренах, вдергання Росією Центральної Європи і Близького Сходу буде дуже утруднене. Опушнення Росіянами теренів Європи і Близького Сходу буде тоді панічне і наплянове, бо невистарчиме до цього середників.

Всі згадані позитиви осягаються винятково лише за умов наступу із півдня. Щоби примусити Росію до відступу із Центральної Європи і Близького Сходу іншими заходами потрібно на кожному з тих теренів створити велику перевагу сил живих і технічних, і довготривалою акцією зводити бій за кожний кілометр території. Тоді Росія буде змушені, і буде в стані, провадити регулярну фронтову боротьбу, зовсім в порядку.

Ідеологічна сторінка боротьби

В боротьбі за панування над світом Росія послуговується комуністичною ідеєю. Громадянам західних держав підсувається юстиція нового соціального ладу, а в колоніях — національне визволення народів. З

цією методою Росії можна воювати лише її власною зброєю. Зброю цю проти неї можуть обернути лише поневолені народи. Коли СССР на зовні висуває силу за національне визволення, і рівночасно цієї ж си-

І. Ж.

УКРАЇНА ПІД РОСІЙСЬКОЮ ОКУПАЦІЄЮ

(Фрагмент з твору «Біла книга про Росію і Україну»)

В 1880 році вийшов в Парижі п'ятий том праці «Нова універсальна географія» славетного французького вченого Елізе Реклю. В цьому капітальному творі ми читаемо:

«Поділ України і переселення великої частини вчених до Москви і Петербургу в кінці 17-го століття і потім, починаючи від 18-го століття, заборона народної мови в школах — все це затримало літературний розвиток Малоросії...»

Малоросія духовно надзвичайно діяльні і проявляють величезну жадобу до знання: статистика показує, що наукові твори поміж ними поширюються швидше ніж у великоросії. Москвянин одержувала раніше професорів з Малоросії і називала їх Білорусами. В 16-му і 17-му століттях академії були в Острозі, в Києві, в Чернігові, в той час як Великоросія на мала жадобу вищої школи... Ці області України, в яких освіта стояла раніше на такому високому рівні, тепер мають найменшу кількість шкіл і учнів в повірненні з кількістю населення. В книзі «Російський альманах» (1879) Суворін подає такі дані про стан навчання в 1876-му році:

Москва 1 учень на 51 мешканців

Петербург	1	"	72	"
Харків	1	"	83	"
Київ	1	"	124	"

За матеріалами чернігівського земства, в чернігівській області за часів козацького уряду було в 1748-му році 143 школи. В тій самій області в 1875-му році було 52 школи. Пройшло століття і число школ

на терені колишньої козацької України зменшилося більше ніж вдвічі! Цей трогітний контраст поєднує минувшину і сучасність слід пояснити тим, що тепер діти змушені говорити в школах чужою мовою... Від цього народу вимагають, щоби він до своєї власної мови відносився з присирством, як до діалекту і вживав лише штемпельовані слова. Але здається сумнівним, щоби така політика могла мати успіх.» (*Nouvelle Géographie Universelle* par Elisée Reclus, Tome 5, Paris 1880, p. 507, 508).

Це писав відомий французький вчений 80 років тому.

Мандруючи по Україні в роках 1654 і 1656 Павло Алепський (секретар антioхійського патріарха Макарія), записав у своєму щоденнику-

«Починаючи цим містом, себто по всій козацькій землі, ми помітили прегарну рису, що нас дуже здивувала: всі вони за малими винятками, назір здебільшого їхні жінки і дочки, вміють читати та знають порядок богослужби і церковний спів.»

А на початку 20-го століття 80% українців, були неписьменними!

Візьмемо тепер твір американського публіциста Едвіна Вьюркмана (Edwin Bjorkmann) «Крик України» (*The cry of Ukraine*), який з'явився в світ у Нью Йорку в 1915-му році. В цій близькій праці американського дослідника ми читаємо слідує:

«Української мови і українсько-національності не було, нема і не буде», — заявив один російський міністер у 1863-му році. Але 35 мільйонів людей завзято заперечують це твердження... Українці борються сьогодні, як ніколи раніше, з метою звернути увагу світу не тільки на своє існування, але і на свою долю.

Вже на протязі століть українець являється пасинком Європи, бо називати його існування світом не можиться і не приймається до уваги. Століттями його поневолювали і експлуатували поляки, мадяри і російці. Століттями йому забороняли не тільки мати власний уряд, але навіть вживати рідну мову... Століттями його запевняли в тому, що для нього існують лише дві можливості: або вважати себе за поляка або за росіянином. Століттями він мусив страждати від такого поневолення, в порівнянні з яким поневолення поляків або ельзасців або датчан у Шлезвігу здається не вартим згадки. І не дивлячись на все це нікому не вдалося його ані знищити ані асимілювати...

Головна заселена українцями територія належить до найбільш багатих країн, які знає людство. Коли б ім дали можливість самим госпо-

дарювати в своїй країні, вони були б такими ж багатими, як фармери у Йова. Замість того вони бідні, в деяких областях настільки, що це навіть тяжко описати, і стають з кожним роком біднішими...

Після того, як росіяни запанували в країні, почалася русифікація... Школи були або зачинені, або проміщені перейти на російську мову навчання... Деякий час здавалося, що національні стремлення українського народу на завжди завдавлені і що його повна асиміляція є лише питанням часу. Але цей період був надзвичайно коротким, коли прийняті до уваги величину і характер склерозованого проти нього тиску. Цей народ, якого Реклю обвинував у недостатній витривалості, захищав свою мову і своє історичне минуле з такою завзятістю, якій рівної в історії майже неможна знайти.

Існувала сурова з педантичною точністю контролювана заборона проповідей, лекцій або промов будь-якого характеру в українській мові. Така сама заборона поширювалася на наукові або історичні твори... Навіть вказівки органів охорони здоров'я, в яких пояснювалося, які заходи слід вжити для поборювання епідемії холери, не дозволено було надруковувати единою зразумілою для населення мовою... Театральні вистави в українській мові були або заборонені або підлягали таким обмеженням, що вони практично ставали неможливими... Навіть вживання рідної мови у размовах відмічалось як злочин і часто давало привід до арештів...

Категорично було заборонено вживати українську мову у школах. На посаду вчителів призначалися в першу чергу великороси. Сьомилітня дитина, яка ніколи не чула російського слова, повинна була вживати підручник, в якому з 47-ми слів, вміщених у п'яти перших розділах, 30 слів є для українця незрозумілі. Безпосереднім наслідком такої політики, проти якої протестували навіть російські православні єпископи, являється велика кількість неписьменних томів українцями.

Майже всі чиновники і особливо більшість суддів є або великороси або русифіковані українці. На суді дуже часто трапляється, що суддя і підсудний не можуть один одного зрозуміти...

В 1905-му році було дозволено видавати часописи рідною мовою. Негайно з'явився цілий ряд таких часописів і вони давали людям надію. Але цензор низької те, що було дозволено законом, а поліція слідкувала за тим, щоби цензор нічого не пропустив. Лише у 1913-му році губернатори трьох губерній — київської, херсонської і харківської — досягли таких наслід-

Do сьогодні загально прийнятим способом унешкідливлення такого противника було витягнення в поле його желізза, і часове знищенння його промислового потенціалу. Сьогодні така розв'язка називається лише символічним актом, і нікому не дає жодної безпеки.

Сьогодні одиноким роззброєнням і унешкідливленням небезпеки людства може бути тільки визволення зі загарбницької потуги СССР стокілька десятирічів поневолених народів, їх живої маси, і інших черганих від них воєнних засобів.

Тільки посідання цього воєнного потенціалу поневолених Москвою народів дає її можливість пориватися до панування над світом. І поки ця сила не буде визволена і поставлена на сторожі волі і миру, доти світ не буде мати дійсного миру.

ків поневолені; 21 видавця було заарештовано, 26 газет було конфісковано. (Цитовано за книгою: «Ukraine's Claim to Freedom» [An Appel for Justice] New York 1915. Articles by E. Bjorkman and others.)

В 1914-15 роках російські окупанти в самому тільки Києві заборонили 14 українських журналів, серед них «Літературно-Науковий Вістник», «Записки Наукового Товариства» і інші. З величезними труднощами одержали українці в Одесі дозвіл на видавництво журналу українською мовою. Після того, як уже було приступлено до складання журналу, прийшла нова заборона, яка на цей раз була змотивована тим, що серед російських цензорів в Одесі не було жадного, який би знатув Українську мову.

До якого ступеня доходило знущання росіян з українського народу видно хоча б з того, що на Україні траплялися випадки, коли вчителі української національності знімалися з роботи тільки за те, що дозволяли собі носити український національний одяг.

Невеликі частині української землі судилося долею опинитися поза межами Російської Імперії. Це були давні українські землі: Галичина, Карпатська Україна і Буковина. Під австрійською окупациєю українці теж не почували себе господарями своєї землі, але таких знущань, як в Російській Імперії, вони не бачили. Тут працювали тисячі українських шкіл, тут українці могли без труднощів видавати українські книжки, газети, журнали, об'єднуватись у різні товариства. Тут і тільки тут був можливий розвиток української науки і тому найкращі українські науковці з східньої України (між ними славетний український історик Михайло Грушевський) переселилися до Львова, де повстала Українська Академія Наук імені Тараса Шевченка. Галичина перетворилася на український п'емонт, звідти почали поширюватися по всій Україні українські книжки, журнали, газети, а також нові ідеї. Очі всього українського народу були звернені в напрямку Галичини, всі українці прислухалися до того, що каже Галичина.

«Знищимо український п'емонт!» — сказали москалі один одному, тихо, щоб ніхто не почув.

«Звільнимо наших братів з австро-угорської неволі!» — зустрінули москалі на весь світ.

З наміром знищити остаточно українську культуру, з наміром припинити відродження українського народу, і перетворити українців на слухняних рабів, москалі спровокували в 1914-му році війну, метою якої було захоплення Галичини. Вони вдерлися до українського п'емонту і почали там находити свої порядки.

В ті часи українці видавали у Швейцарії французькою мовою для західного світу журнал, який називався «La Revue Ukrainienne». Цей журнал можна сьогодні знайти в західноєвропейських бібліотеках. В числі цього журналу за-

жовтень 1915-го року ми знаходимо деталізований опис того, як москалі «звільнили» українських «братів» з неволі. Нижче подаємо цей документальний матеріал в скороченому вигляді.

«Під час вступу російських військ до Львова, солдати і офіцери української національності, які знаходилися в рядах російської армії, почали купувати у книгарні Української Академії Наук українські книжки і при тому у величезній кількості. В першу чергу вони купували «Кобзар» Тараса Шевченка і казали при тому, що хочуть вмерти з цією книгою коло серця. 22-го вересня 1914-го року росіяни замкнули книгарню і взяли ключі з собою. Директор книгарні пан Дермаль звернувся з проханням дозволити йому відкрити книгарню, у відповідь на це він був заарештований і вислані вглиб Росії — до Сімбірську. У лютому 1915-го року росіяни зробили обшуки у книгарні, бібліотеці, друкарні і музею Академії Наук, а також у мешканців всіх будинків, які належали до Академії. Представник міністерства внутрішніх справ Драгомрецький наказав забрати з бібліотеки книжки і відправити їх до Росії. На цієї більші частині книжок була на початку війни перенесена з бібліотеки (яка знаходилася на вулиці Чарнецького № 26) до іншого приміщення, про що росіяни не довідалися і таким чином бібліотека була врятована.

Під час обшуку в музею, росіяни забрали з собою найкращі екземпляри, у порцеляновому відділі всіх багато предметів розбили.

14-го листопада 1914-го року військове командування видало наказ, згідно з яким лише ті друкарні у Львові могли продовжувати роботу, які мають для цього спеціальний дозвіл. Директор друкарні Української Академії Наук звернувся з проханням дати йому такий дозвіл. 23-го грудня полковник жандармерії в категоричній формі заявив йому, що він дозволу не одержить. Палітуркова майстерня академії (так само як і друкарня) не працювала вже починаючи з 5-го листопада. Росіяни тут зіпсували весь матеріал. В ніч з 17-го на 18-го листопада 1915-го року в квартирах львівських українців були проведені обшуки, в будинках Академії Наук все було поставлено до гори ногами. Після того, як в цих будинках все було зруйновано, вони були запечатані.

16-го квітня 1915-го року російська жандармерія передала друкарню Української Академії Наук (без дозволу власника) в розпорядження полковника Наркевича, який розпочав в ній друкувати російську газету «Львовськосієнное слово». Він звільнив з роботи всіх співробітників друкарні і замінив їх своїми людьми. Але запаси паперу, які були в друкарні, він не замінив своїми запасами, а почав використовувати папір Академії Наук. Навіть свою кореспонденцію він вів на фірмовому папері з штемпелем і адресою Академії Наук.

В палітурковій майстерні росіяни знищили всі акти майстерні, а також всі квітанці Академії. В бібліотеці доктора Томашевського вони зробили з книг і з манускриптів купу сміття.

При відступі російських військ зі Львова директор газети «Львовськосієнное слово» наказав 3 найкращі друкарські машини демонтувати і відправити до Росії; але для цього було замало часу, тому він незабаром дав новий наказ: демонтувати і пивезти одну найкращу машину, а останні п'ять зруйнувати. На цієї машині, якому було доручено виконати цей наказ, був українець; він демонтував машини так, що їх потім вдалося знову змонтувати. Манускрипти Академії Наук, які були підготовлені до друку, зникли безслідно. Разом з машинами редактор Наркевич забрав з собою з бюро всі шафи, столи і крісла. Академія понесла збитки в десятки тисяч корон.

Прекрасний будинок Академії, на вулиці Супінського, в якому живуть українські студенти, виглядає тепер як неприбрана стайні. Багато шибок розбито, замки всіоди поздирани, двері розбиті, все зруйновано, все має характер проходу азійських орд. Росіяни забрали у студентів найкращі речі, навіть одяг.

В усіх бібліотеках студентських об'єднань росіяни змішали до купи все, що там знайшли.

Росіяни забрали з собою всі колекції, зроблені на протязі багатьох років членами етнографічної комісії доктором Гнаткком і іншими, всі цінності знищенні, втрата для науки величезна.

6-го листопада 1914-го року росіяни замкнули і запечатали будинок українського культурно-освітнього товариства «Просвіта». Редакторові Балицькому росіяни наказали виїсти на будинку російський прапор. Разом з іншими українцями він був заарештований.

Голова українського педагогічного об'єднання проф. Константина Малицького була в ніч з 17-го на 18-те лютого 1915-го року заарештована і відправлена до в'язниці. Росіяни відправили її на заслання разом з доктором Охримовичем, доктором Шухевичем і іншими.

В Українському Національному Музеї росіяни забрали архіви єпископів. Директора музею доктора Свентицького вони заарештували і вислали до Росії. («La Revue Ukrainienne», Lausanne 1915, Nr. 4—5.)

А от букет цитат з американської преси, в яких мова йде про ті самі події:

... професор Михайло Грушевський засуджений до заслання на Сибір. Згідно з повідомленням російських газет він вже відправлений до Сімбірську. («New York Evening Post», Juli 10, 1915.)

«Цар Микола відвідав столицю Галичини, контролюваної росіянами. Росіяни знищили українські книжки, вживання української мови в телеграмах і листах заборонено.» («New York Times», June 26, 1915.)

Серед безлічі українських патріотів, яких росіяни заарештували,

З архівів С. Б.

В боротьбі з НКВД

(Продовження)

Розкриття провокації Печари на Чехах

В березні 1945 року скінчилася провокаційна робота Печари в старшинській школі Чеського Корпусу. Всіх молодих старшин большевики вислали на фронт і Печара попадає до 1. бригади. Але він був тільким около 20 днів. Старшини НКВД й ОВЗ, з якими він співпрацював відразу подали йому шляхи й дороги, як йому видістисти з фронтової служби. З тими заходами збігається хвороба Печари і його відсилають на лікування до Татер, де він перебував закінчення війни, до половини червня. Звідтам іде до Праги і там, через капітана Ковача з II. відділу чеського Міністерства Нар. Обрані, дістасяється на провокаторську службу в большевицькій розвідочній групі ген. Молоткова.

Розслідання справи Печари й інших того роду справ виявило систему большевицької розвідочної й провокативної роботи, якою большевики від закінчення війни старалися проникнути з окупованих теренів у сусідні і даліші країни.

В цій роботі большевицька розвідка відрізняла 2 полоси. Перша полоса охоплювала ті країни, які

попали в 2 світовій війні під большевицьку окупацію, як Польща, Словаччина, Чехія, Мадярщина, частина Австрії, Німеччини і т. п. На цих теренах, які стоять під його безпосередньою поліційною контролею, НКВД розбудувало свої випадкові бази-керівні осередки для дій в II. полосі — в країнах поза большевицькою окупацією, в II. найближчому, чи трохи далішому сусідстві. І так т. зв. західна база, з осідком в Польщі, згл. в Пруссії, діяла на англійську зону Німеччини і далі в тому напрямі, база в Празі, кромі Чех, охоплювала свою дією американську й французьку зону Німеччини, а база в Братиславі спрямовувала свою головну роботу на Австрію та на дунайські шляхи.

Печара стає на службу большевицької розвідочно-провокаторської бази в Празі. Його керівником був генерал Молотков, рівночасний начальник штабу зв'язку НКВД при чеськім Міністерстві Нар. Обрані. База Молоткова III/Б.-М. поділена на 3 відділи: військовий, яким керував сам Молотков, політичний і господарський. Печара належить

до політичного відділу, яким керує майор Петров з большевицької місії в Празі. Крім головних завдань політичної розвідки й провокації Печара мав теж деякі завдання з військової розвідкою і контакти з агентами з тієї ділянки. Тоді, в перших роках після війни, 45/46, большевикам легко було шпитувати своїх союзників на європейському терені при помочі своїх військових місій. В розвідуві специального розвідочного апарату особливу увагу звертають на європейські порти, щоби мати докладні відомості про рух військ, про достави і т. п. Навіть працька база, яка мала інше поле роботи, висилає своїх розвідників до різних портів, як напр. поручника Крічфалові до північно-німецьких портів, як чеського відпоручника до УНРРА, підпор. Бурата до Тріесту, й ін.

В ставленні своєї розвідочної сітки й роботи, большевицька база в Празі використовує всі ті можливості в висилці і вербуванні людей, в наладуванні доріг і контактів, які давали їм чеська прикрівка. Старається кинути на захід як найбільше своїх агентів замішаних

грато русофілів. Після 1915-го року ці галицькі русофіли говорили:

«Росіяни заявляють, що вони являються нашими братами. Ми знаємо, що це брехня, але навіть коли б це було правдою, ми жоліли б приятелювати з чужинцями ниж ч такими «братьями».

Розмір нашої статті не дозволяє нам подати більше документального матеріалу, але і наведених цитат вистачає, щоб зрозуміти, що Росія некомунистична і таким самим смертельним ворогом українського народу, як і Росія комуністична.

Що це означає? Це означає, що **головною** проблемою для українського народу є позбуття російського ярма взагалі, не тільки ярма російських большевиків. Головною проблемою для українського народу є відновлення державної незалежності України. Власна держава потрібна нам як повітря, без неї ми ніколи не зможемо вільно дихати.

Всі без винятку існуючі на еміграції російські політичні партії ставляться явно вороже до цієї **головної** вимоги українського народу.

І от ми питаемо: чи повинні українці шукати співробітництва з політичною силою яка всюди словом і ділом виступає проти того, що для українського народу являється **найбільшим, найбільш потрібним, найбільш важливим?**

Українець, який шукає співробітництва з будь-якою існуючою російською політичною партією, готує грунт для нового поневолення українського народу, яке для українського народу нові кайдани, які повинні замінити сьогоднішні, червоні.

«В церквах введено тепер російське православіє, проповіді читаються російською мовою, народ їх не розуміє; цьому народу заборонено навіть в розмовах з Богом вживати свою рідну мову . . .» («New York Evening Post», July 10, 1915.)

«В церквах введено тепер російське православіє, проповіді читаються російською мовою, народ їх не розуміє; цьому народу заборонено навіть в розмовах з Богом вживати свою рідну мову . . .» («New York Times», May 22, 1915.)

В 1914-му і 1915-му роках галицькі українці вперше в історії познайомилися з росіянами. До 1914-го року серед галичан було дуже ба-

Чи це означає, що ми виступаємо взагалі проти співробітництва з росіянами? Ні в якому разі.

Нехай росіяни завтра скажуть:

«Ми, росіяни, не хочемо, щоби якось інша нація панувала над нами. Але так само і ви, українці, цього не хочете, так само того не хочуть естонці, лотиші, литовці і інші народи. Будемо боротися за те, щоби кожний народ був господарем своєї землі. Жадний народ російської імперії не втратив суверенітету внаслідок плебісциту, народи втратили суверенітет, як жертви російського імперіалізму. Ми хочемо виграти від зла, яке заподіяли наші діди вашим народам. Нехай кожний народ сам визначить свою долю. Нарід може вільно виявити свою волю лише тоді, коли на його терені нема військ, нема поліції, нема адміністрації іншого народу, тобто лише у власній державі. Ми хочемо дати можливість всім народам вільно виявити свою волю, що можливо буде лише після відновлення незалежних держав всіх народів у їхніх етнографічних кордонах. Тому, проголошуючи боротьбу за вільну російську державу, ми рівночасно проголосуємо боротьбу за вільні держави українського, туркестанського, азербайджанського і інших народів».

Нехай росіяни звернуться до нас з такими словами. Ми сядемо з ними за один стіл і розпочнемо переговори. Але сучасні керенські того не говорять, вони кажуть щось інше.

Пані керенські заявляють, що наші народи прилучилися до російської імперії добровільно, хоча самі добре знають, що це неправда, що

серед утікачів, поворотців, спекулянтів і всіх мандрівників, що пересувались з Чехії і через Чехію на захід. У військовій діллянці працька база НКВД вела дефензивну роботу на терені самої Чехословаччини, проти розвідки західних держав, а офензивну, розвідчу поза кордонами більшевицької влади. Подібно її політичний і господарський відділ діяв в обох по-losах рівночасно, різними методами і різними апаратами.

Змістом діяльності політичного відділу є розвідочно-пропагандистська провокаційна робота. В першій половині на теренах більшевицької окупації, більшевізацію країн передовити ціла більшевицька апаратура, передусім комуністична партія. НКВД має все те контролювати, «розчищувати поле» — викривати й ліквідувати всі тенденції і сили, протиставні більшевизмові. В другій половині політичний відділ агентури НКВД старається охопити цілість політичного життя даного народу, та еміграцій. Роботу проти національних груп еміграції НКВД провадило зараз після війни з трьох сторін: через власні комісії перевірки і репатріації, які були повністю інструментом НКВД, і яким західні агенти початково йшли у всьому на руку; через своїх агентів в апараті УНРРА й інших органах, які займалися провіркою улаштуванням еміграції. Боль-

це прилучення було досягнуто шляхом насильства, шляхом імперіалістичних воєн, шляхом інтернаціональних злочинів.

Пани керенські говорять про якусь сім'ю народів, хоча самі добре знають, що ніякої сім'ї народів ніколи не було, була лише тюрма народів, ключі від якої були в руках росіян.

Пани керенські говорять про якесь співробітництво між народами, хоча самі добре знають, що ніякого співробітництва ніколи не було, було лише поневолення росіянами інших народів.

Хіба ж це співробітництво, коли один народ робить на території другого те, що йому подобається і те, що не подобається другому народові? Хіба ж для співробітництва поміж народами необхідно, щоби один народ тримав своє військо, свою поліцію, свою адміністрацію на території другого народу? Хіба немає тісного співробітництва поміж французами, англійцями, бельгійцями, голландцями і люксембургцями? Хіба кожний з цих народів не має свого уряду, своєї армії, своєї держави?

Лише після відновлення державної незалежності наших народів можливо буде припинити поневолення і розпочати співробітництво.

Від Редакції:

Радимо часописам при насвітленню боротьби України з Москвою широко користуватись багатими чужинецькими джерелами, які поважно доповнюють нашу літературу і особливо добре надаються для чужинецького читача.

шевики вспіли туди пропахати велику кількість агентів, на різних шаблях, теж на дуже високі становища. Третя дорога — через широко розбудовану агентуру НКВД внутрішніх самих еміграційних спільнот різних національностей.

Печара стає на службу політичного відділу Петрова в працькій базі НКВД Молоткова. Це була центральна широка розгалуженої шпитунсько-прокураторської агентури, яка м. ін. організувала й переводила далеко закроєні акції проти українського визвольного руху. В ній Печара не був рядовим агентом, тільки своїми попередніми віслугами для НКВД, виявленою зацікістю і спритом в своїй зрадницько-прокураторській роботі здобув собі таке довіря і такі позиції в НКВД, що його втасмичують в цілість протиукраїнських плянів відділу Петрова та поручають йому самостійне ведення й організування великої провокаційної акції. При розслідуванні роботи Печари й інших агентів НКВД Служба Безпеки ОУН розкрила цілу картину шпитунсько-прокураторських сітей, розснованих з працької централі НКВД.

В основі плянів НКВД проти українського визвольного руху, лежали слідчі залежності, як іх з'ясовував шеф політичного відділу працької бази НКВД — Петров: визвольна боротьба України небезпечна для більшевіків особливо через те, що націоналістичний, революційний рух продовжує збройно-політичну боротьбу з більшевізмом в Україні; українці знайшли способи і створили методи успішного боротьби з більшевицькою системою і це боротьба не можна знищити; українці добре знають більшевізм та цілу його систему, і теперішня численна еміграція може розгорнути дуже шкідливу для ССРР закордонну роботу; сучасна революційна боротьба України, зокрема дії УПА, стала відома закордоном; організування спільнотного визвольного фронту АВН дуже небезпечне для ССРР. Дальше пляни НКВД, засновані Петровом, виходили з того, що цілій український самостійницький рух розподіляється на дві складові частини: в Україні ведеться революційна, визвольна боротьба, а закордоном, на еміграції, концентрується українське політичне життя. Терен Чехословаччини НКВДуважало за головний поміст, терен шляхів сполучки поміж тими обома частинами. Робота розвідки й провокації НКВД мала скеровуватися на слідження, паралізування й нищення обох частин українського визвольного руху, а передусім на відрізання одної від другої. Це завдання було головне на терені Чехословаччини. Робота агентів НКВД розподілялась на два відтинки: внутрішній, проти революційних сил і їх боротьби на землях України, і закордонний — проти українського політичного життя на еміграції. Пляни НКВД полягали не тільки в тому, щоби відрізати закордон від краю і поборювати обидві частини окремо, але ще більше — методами провокації опанувати сполучуючі помости і

в акціях проти одної частини послугуватися справами другої.

Печара має дійти на терені Чехословаччини і в Німеччині. На внутрішньому відтинку, на Закарпатті, діють інші агенти НКВД з яких Печара знає таких: Беднар, Вучина, Корінь, Ваш, Дербак, Деркач, Гінцак. Печара на спілку з іншими, підлеглими йому агентами займається слідженням і провокацією проти підпільних з'язків між Українськими Землями а закордоном.

А дальше полем його зрадницької роботи має бути провокаційна акція на велику скалю, з далекосіжними цілями на закордонному терені, яку він пілнував, і почав підготовлюти.

НКВД хоче перешкодити тому, щоби українська еміграція не відіграла поважної ролі в плані революційно-визвольного руху. Для того діє різними шляхами і різними засобами. Старається створити найбільш несприятливі умовини для життя еміграції, через свою агентуру в УНРРА, організує злочинні банди, які масово поповнюють морди, грабежі і цим мають стягнути на цілу еміграцію переслідування, неприязнє ставлення. Велика кількість агентів НКВД має творити в політичному житті еміграції різні розкладові ферменти, інспірювати, організовувати такі течії і сили, які направлені на розкладання і поборування революційного, націоналістичного руху. Проти цього теж закордоном НКВД концентрує свою роботу. Супроти інших політичних груп має пляни внутрішньої інфільтрації й опанування з метою зробити з них інструмент проти революційної ОУН.

Најбільше більшевики боялися того, щоби український визвольний рух не об'єднав в одностайну проти більшевицьку до самостійницьким всіх поневолених Москвою народів і не нав'язав політичних взаємин з західними державами. Коли б до революційної боротьби в Україні долучились відповідні й успішні дипломатичні взаємини з західними державами, то більшевики в 45/46 році побоювались з того поважних труднощів для своєї політики. НКВД, зокрема його працької бази, выходило з залежності, що поляки, чехи й мадири мають країні політичні взаємини з західними державами, а з другого боку вони ставляться неприязнью до українських визвольних змагань. Отже акція агентури НКВД мала бути в тому напрямі, щоби не допустити до порозуміння між українцями а тими сусідами України, щоби посилити противукраїнські тенденції, зокрема на закордонному відтинку. Справа Закарпаття мала послужити більшевикам як одна з костей незгоди, засіб для підсичування незгоди між політикою українців, мадири і чехів, так само, як підсичування польських претенсій на західні землі України роз'єднує самостійницьку політику України й Польщі.

НКВД ставило собі за ціль мати на визначних постах в українському політичному житті закордоном своїх агентів і через них впливати на

розвиток української політики, на взаємини з іншими народами. Большевицька агентура мала б взяти в свої руки політичні зв'язки українців з іншими народами, повести їх за большевицькими плянами на конто українського самостійницького руху та замкнути дорогу дійсним речникам визвольних змагань. Петров подав Печарі, що з такими завданнями працька база НКВД вислала закордон Резая, якого звербували на свою службу під час його арештування. На нього покладали великі надії, тому, що він бувши міністер і соціаліст. Але боялися, що українські круги не дадуть йому належно діяти. Петров висловлював перед Печарою невдоволення з Резая, що він не вив'язується з прийнятих завдань. І на таку ролю головного представника працької бази НКВД в провокативній роботі закордоном памічено Печару.

В липні 1945 р. Печара розпочав свою нову роботу. Петрову ставити свої вимоги: щоби йому не накидали співробітників, буде їх собі сам підшукувати; щоби його служба в НКВД була здержанана в найстрогіший тайні, його зв'язки мають бути конспіративні; щоби усі потягнення НКВД в полі його дій були досліджені до вимог його критики. Петров на це все годиться. Печара має таке велике довіру.

Печара найперше старається за те, щоби на терені своєї дії, в Чехах і в американській зоні Німеччини, згуртувати довкола себе середовище порядних українських патріотів, головно з Закарпаття, серед яких добре визнається. Відповідно до цього він назверх укладає цілу свою поведінку перед людьми і способом життя так, що це мусів бути робити в даних обставинах взірцевий патріот-націоналіст. Крім власних знакомств і помочі своїх співробітників, він поступово виступає з інформаціями й можливостями, які дістає від апарату НКВД. Велика кількість українського національного актизму Закарпаття під нагінкою большевицького терору й переслідування шукала скоронища поза рідними землями, найперше в Чехах а даліші старалася видістатися поза кордони большевицької деспотії. В таких обставинах спрітному провокаторові приходилося легко знаходити доступ, нав'язувати знакомства та викрадатися в довірі чесніх людей, перед якими він серед найбільших труднощів і небезпек чинно виказував готовість допомогти землякові, відвагу, ініціативність та зарадність. Він помагав многим переслідуванням і загроженням українцям безпечно улаштуватись на денний час на Чехах, а даліші органи зупиняли їм щасливі переправи закордон. Особливо старається щоби серед більшої кількості таких порядних і добродушніх земляків були й активні діячі націоналістичного руху, зокрема з кругів молоді, щоби він мав у них добру опінію. Це має бути його політичний цілі у дальній наміченій роботі. НКВД йде йому в цьому на руку, перепускає через його буцім-то таємні проходи теж таких людей, яких в інших обставинах напевно ліквідували.

лоб. Для замаскування широко застосованої і запланованої на далеку мету провокації Печари такі «стратегії» для НКВД оплачуються.

При тому Печара й НКВД рівночасно переводять свою селекцію. Передусім уважають на те, щоби не продістався хтось такий, який би зізнав про дійсний характер і ролю Печари, чи мав якісь дані для підозрінь, не ставши на службу НКВД. Для таких людей, що попали в поле дії Печари і пізнались на ньому, НКВД має тільки дві роз'язки: стати на шляхі зради, слідами Печари, або — ліквідація. При помочі арештувань і різними шантажами НКВД старається на ширшу скалу звербувати на свої послуги людей на Закарпаттю і на Чехах. Частина таких звербованих опісля переходить теж закордон. Вони мають творити властиву внутрішню опору провокації Печари. А інші, несвідомі дійсного стану чесні українці, мають творити політичну зовнішню заслону і сліпі знаряддя. Властивих співробітників підшукує собі Печара сам, або дас йому НКВД. Це будуть або випробовані комуністи-енкаведисти, або підходячі для такого «ремесла» новозвербовані, злочинні типи. Печара покористується теж помічно таких агентів НКВД, які не мають з ним прямого контакту і не знають про його роботу, дістають окремі завдання із засячою його плянів своїми власними зв'язками.

В серпні 1945 р. Печара вибирається в поїздку до американської зони Німеччини й Австрії для збирання розлітних інформацій і для підготовки своєї провокаторської роботи. Його спільником в тій поїздці був інж. Нітефор, емігрант з Галичини. Тоді большевики виарештували в Празі старих емігрантів, в тому числі й батька дружини Нітефора, проф. Садовського. Печара припускає, що при тій оказії Нітефор пішов на службу НКВД, щоби рятувати себе, а може тестя. Потрібні папери для поїздки відчехів старася для обидвох Печара, своїми енкаведівськими шляхами. Нітефор допомагає вистарати документи від американців і познайомлює Печару з др. Каліною, своїм давним знайомим, який в той час працював в американській місії в Празі.

Каліна не скривав свого ворожого становища супроти большевиків, цікавився усім, теж українським визвольним рухом. Печара виступає перед ним як представник українського підпілля, дає йому різні інформації, запрягненістю з ним і через цього дістає американські документи на візід. При тій нагоді снує довкрути др. Каліни провокацію, щоби не тільки його самого захопити, але рівночасно вдарити по спробі ворожих до большевиків чеських і аліянтських чинників нав'язати зв'язки з українським підпіллям. Печара набрав переконання, що Каліна веде розлітчу роботу для американців і це подав НКВД, а рівночасно подав через цього такі інформації, щоби нанести шкоду українському визвольному рухові.

Печара виїздить з Нітефором його автомобілем з Праги і обіздить головні скupчення й осередки української еміграції в амер. зонах Німеччини й Австрії — Регенсбург, Кам. Мюнхен, Зальцбург, Альсбург, Ашаффенбург. Печара пізнає цілість справ тамошньої еміграції, побуває в різних установах, говорить з многими людьми і збирає досить докладні інформації про всі діючі громадські організації, про різні угрупування і діючі особи, про умови життя і внутрішні відносини. Всі зібрані відомості опісля передає празькій розвідочній централі. Це добрий матеріал, для запланування диверсійно-провокативної діяльності НКВД на протиукраїнському закордонному відтинку.

Від НКВД в Празі Печара одержав зв'язок на терені Німеччини, з якого мав користати в разі потреби: в Регенсбурзі до капітана Будінського, а у Франкфурті до другого старшини Яновшека (згл. подібне). Обидва чеські зв'язкові старшини при аліянтських чинниках, а рівночасно експоновані агенти НКВД. При помочі умовленого значка Печара зв'язується з кап. Будінським і одержує через цього посвідку, що їх авто розбите, залишається в направл. Ця посвідка потрібна Нітефорові як підстава перед американськими властями для другої поїздки.

Печара вернувся до Праги у вересні 1945 року. НКВД в базі Молоткова, зокрема Петров — вдовлевні. Розпрашують плян дальшої дії Печари. Він вже має кадр різних людей, має широкі знайомства, добру опінію, многі зв'язки. Він має дальше згуртувати й якось зорганізувати кадри людей, з якими буде провадити роботу в українському дусі, та перекинути їх різними шляхами закордон, до Баварії, щоби там виступати не сам один, а як речник організованої групи. Дальше Печарі треба знайти дорогу і спосіб наближення до чинників українського революційно-визвольного руху. Свою сітку співробітників-агентів НКВД Печара старається обмежити до конечного найменшого числа, щоби запевнити собі добре законспірування. Перша стадія твої роботи відбувається на терені Чехії, а далі поступенно переноситься в амер. зону Німеччини.

Печара старається увесь час мати доступ до підпілля на Закарпаттю і попасті на зв'язки революційного руху. При тому поступав дуже обережно, знаючи що чинники СБ в Україні ще за німців шукали за ним, як за ворожим агентом і провокатором. З того боку була для цього і його провокаторської роботи, постійна небезпека, та це тим більше змушувало його шукати способу, щоби паралізувати кожну можливість демаскування.

Найперше він старається нав'язати контакт з Г. на Закарпатті, якого шпигували ще й інші агенти, Беднар і Вайдя, та про якого вже знало НКВД. Г. працював у зв'язковій лінії, яку наладив з України до закордонних чинників визвольного руху к-р Д. Печара дівін Ізидор на Закарпатті до Г-а, підсував йому свої послуги та намагався розійтися про його справи. З тою самою ціллю

стрічався з Г. в Празі, як той приїздив туди у вересні 45 р. Підсував Г. потрібні йому речі, щоби через них мати сліди до справ зв'язкової лінії та при помочі своїх співробітників-агентів НКВД і несвідомих інформаторів розслідував усе, що діялось в тій ділянці на терені Чех, зокрема Праги. З початком листопада 45 НКВД ув'язнио Г.-а. Робить це в такий час і в такий спосіб, що на Печару не може власти жодне підозріння. Ліквідація Г.-а забезпечувала Печару, бо Г. міг прослідувати його ролю і подати остерогу на Чехи і закордон, а з другого боку вилучувала важливі звено в зв'язковій лінії якраз в такий час, коли нею мали проходити з краю важні зв'язки. Це створило для Печари добру ситуацію, щоби завдяки його широким можливостям, відомостям про різні справи і через необізнаність в ситуації на Чехах свіжо і недавно прибулих туди людей підсунутися до них. Для крацього криття Печари НКВД зааранжувало такі історії у зв'язку з арештуванням Г.-а, що буцім-то воно шукає теж за ним, а підготовленої обставини арештування Г.-а маскувало іншою, паралельно підготовленою і зумисне виявленою провокацією.

При кінці листопада до Праги прибув з України к-р Д., підготовлючи дорогу для двох провідників визвольного руху в Україні, що йшли закордон. Д. хоче якнайшвидше дістатися до Німеччини, а пункт переходу через кордон в тому часі був здезорганізований. Тому він користає з підсуненої помочі Печари, який дає йому свій гранічний пропуск, а рівночасно підшукує дорогу через жівів. Д. в поспіху необачно йде на той шлях і на кордоні його арештує НКВД послугуючись маскуючими обставинами. Враз з Д. попадає паспорт Печари в руки НКВД, яке йде на його помешкання, переводить трус, шукає за ним, буцімто, щоби його заарештувати. Все це передходить в таких обставинах і в такий спосіб, щоби виглядало цілком вірогідно і щоби про це дійшла вістка до організаційних чинників, Печара, очевидно, припадково в той час не був дома, натомість про трус в нього довідалися інші. Тепер він мусить укриватися, йому «горить земля під ногами», і в таку небезпеку він попав через те, що дав свій паспорт Д.-ові. Отже Організація має зобов'язання заопікуватися ним і його рятувати. І дійсно члени Орг. в Празі беруть це на себе.

Цю історію зааранжує Печара з НКВД для того, щоби відвернути від себе підозріння за упадок Д.-а, щоби здобути собі довіру в Організації, втиснутися до неї, чи бодай близько неї, і щоби створити вірогідну причину для свого запланованого переїзду до Німеччини. Д.-а НКВД взяло відразу на кордоні, хоч могли його пропустити, бо він мав вертатися зараз назад до Праги, підготувавши перехід через кордон, і могли його там мати в руках. Йшло про те, щоби відрізати той зв'язок, відомості, які він ніс з України, а по друге, була небезпека, що Д. може остерегти закордонні

МИ ОБВИNUВАЧУСМО...

Від редакції: Нижче подаємо один з багатьох документів страшного злочину проти українського народу. За цей і інші того роду злочини відповідає не тільки Москва і її жалюгідне варшавське охвістя, а всі без винятку можні світа цього.

В нашій здичавіння цілого людства, коли з виконавцями таких злочинів сідають до одного стола і стискають їх скривлені в крові дітей, жінок і безпомічних старців руки, тяжко сподіватися зрозуміння і морального осуду та голосу оборони, протесту, хоч цей і йому подібні злочини є злочинами не тільки проти українського народу, а злочинами проти Бога, проти цілого людства.

Публікований документ скеровано передусім до всіх українців на чужині сущих. Деякі з них в жертвах цього злочину впізнають своїх близьких, а ціле українське суспільство нехай ще раз відчує і зрозуміє, який страшний, озвірілий, безоглядний і нелюдський є ворог. І нехай ця кров незинна паде Божим прокляттям і карою на ворога та укріпить нашу волю до боротьби і сталить караючий меч в руках борців Української Повстанської Армії і революційної ОУН.

Публікований документ є звітом оперативного робітника підпільної сітки ОУН і подається без жодних змін.

Звіт

з акції на село Терка, повіт Лісько

Нічно з дня 4—5 липня 1946 року бойка СВ (служби безпеки, ред.) арештувава чотирьох сексотів з с. Терка. П'ятий під час арештування втікав і був застрілений. Серед арештованих був один поляк, два ренегати (батько і син) і один українець. Про цю подію дали знати місцеві поляки до Волковиї. Квати-

руюче там ВОП (військо польське, ред.) насіклило на с. Терку, пов. Лісько нічно з 6—7 липня 1946 року в силі 30 осіб. В селі застали тільки стариків, жінок і дітей. ВОП зайшло в горішній кінець села й почало викидати майже сплячих людей з хати. З людьми поводились по варварськи. Цокан Катерину збили до

чишики перед Печарою, маючи про нього відомості з краю. Д. хоч зінав, що до Печари не можна мати довіру, пішов на ризико, покористувавшись його послугами, рахуючи на те, що коли б НКВД довідалось від Печари про нього, то тим разом його пропустить, щоби не демаскувати Печара і знаючи що матиме його в руках опіля, як вернеться до Праги з закордону і ладнатиме там справи, а він наладнає собі інший шлях, скриється теж перед Печарою. Та на тій ризиковній спекуляції перечислився, НКВД з Печарою зробили інакше. Для замасковання ролі Печари устроили комедію з намаганням його арештувати, а опіля другу подібну штуку. Але це не вдалося НКВД, тільки привело пізніше до розкриття цілій провокації.

В тому часі до Праги прибули обидва провідники з України і мали переправитися на захід. Якийсь час ждали на Д.-а, коли стало відомо, що Д. впав, в половині грудня вибралися в дорогу з До-м, який мав перепровадити їх через кордон. Іхній приїзд до Праги, побут і відізд був укритий перед Печарою. Але він зінав про людей, які займаються справою зв'язку і мав на оці квартири, якими могли послугуватися напівлюди. Тримаючись сам з боку, Печара заставив своїх спільніків — агентів Палканинца і Бісона

слідкувати за людьми і хатами і через них впав на слід двох нових людей. НКВД розснувало свої сіти. Під самим чесько-баварським кордоном обидвох провідників і третього члена Організації із зв'язку, обскочила застава НКВД. Це був один з найбільшіших ударів по революційно-визвольному русі. В руки ворога попав Член Віора Проводу ОУН сл. п. Тарас, і Член Проводу ОУН та Шеф Штабу УПА сл. п. ген. Перебийніс.

Печара довершив свою юдину роботу — завдав найважчий удар визвольним змаганням власного народу і прислужився його катам. Та в нього не відізвався голос совісти, як у Юди. Навпаки, він ще з більшим окаплюєм забирається продовжувати свою зрадницьку роботу, приступає до здійснення великої провокації на закордонному відтинку, якою задумує покласти на лопатки українську справу перед чужинним світом. Тепер він чується безпечені, коли люди, які мотли з краю принести відомості про його нелавне минуле — погинули, або попали в руки ворога. Він сам вибирається на захід, до Німеччини, нібито тому, що за ним шукає НКВД, а на справді для реалізації дальших планів. На Чехах нічого вже робити провокаторові такого маштабу. Закарпаття вже «розроблене» агентурою, тепер на ньому

крові, на голові мала кілька ран. Крім того били всіх інших людей, навіть і маліх дітей, їх виривали від матерей і викидали на двір. В селі було ВОП через цілу ніч. Кохну хату отягли та понижали хати, не устатковання, били начини, ломили лавки, шафи, столи, вибили вікна. Над рапом зітнали зловлених людей на середину села і загнали до Волкової. Забрали тоді 43 особи. По дорозі та з самої Волкової частина людей втекла. У Волкової держали зловлених під охороною до 8 липня 1946 року, стягали протоколи і при цьому над ними знаукалися.

Забраних сексотів БСБ переслухали. Всі вони, крім одного, призналися до вини і виказали все, що доносили до ВОП, МО (міліції общинської) і ВП. Невинного (українець) звільнено, а двох Лошиця Михайло літ 49 і Ганкевич Ян літ 55 повішано в селі вночі 7 липня 1946 року. Коло них причіплено письмо, в якому вказано, що їх карається за співпрацю з ВОП, МО і УВП (уряд публічної безпеки — НКВД), як агентів большевизму, ворогів українського і польського народу.

8 липня 1946 року прибуло знову ВОП з Волкової враз з арештованими, яких остало ще 26 осіб. Лідерів тих привели в горішній кінець села Терки.

НКВД проводить великі ліквідації націоналістичного активу, воно з заходу вже замкнене. Апарат зв'язку на Чехах висліджені, зрештою після великих провалів на тій лінії не можна сподіватися важливого руху. Печара обставляє своїми співниками-агентами тих, що залишились і НКВД матиме контролю.

Служба Безпеки зайнялася прослідженням цілості справ терену Чех, щоби розкрити причини й обставин останніх великих провалів. В слідстві швидко патрапляє на сліди роботи Печари, близьче розслідування його постать, мишце і тодішню роботу. Темні плями згущуються, розкривається картина провокацій, а в її центрі стоїть особа Печари. Маскуючи заходи НКВД не змілюють Служби Безпеки, яка знається на большевицьких методах і має вироблені способи, щоби їх розшифрувати. Знайшовши згрубшу розв'язку дотогоджасних подій, СБ бере з перших днів 46, р. Печару і всі його сприяні під докладну обсервацию. При тому застосовує відповідно обережні методи, щоби не прозрадитися і не сполошити рафінованого розвідника й провокатора. Маскуючи заходи Печари й його опікунів з НКВД вже не могли змілити ока, яке слідкувало провокаторську гру, ними НКВД тільки себе обманювало та вивляяло свої нові методи.

(Закінчення в черговому числі)

Враз з ВОП прибули до села цивільні поляки з с. Терки, які втекли 7 липня до Волкової. Вони кричали до війська: «ашисткіх постщеляць». Найбільше домагався кари смерти для зловлених людей Чарнецький Казью. Цивільні поляки розійшлися по своїх хатах і готовились до виїзду з майданом до Волкової. Тим часом банда польського червоного війська привела арештованих людей до останньої хати на кінці села, тут всіх перечислили і відставили на бік трьох стариків (Дяк Матій, літ 60, Хомій Микола, літ 55 і Осташ Михайло, літ 79) і даі жінки: Лавер Катерина, літ 41, Лавер Марія, літ 25. (Обидві мали американські документи.)

Між останніми 21 осіб були самі жінки (14) і 7 дітей (хлопці і дівчата). Всіх їх зітнали до хати, де посадили на землю і постріляли з автоматом та порозривали гранатами. Ще живих людей спалили, підпаливши хату.

Одному 14-літньому хлопчикові (Соняк Василь) вдалося вирватися із цієї горіючої хати і під охороною дизу скрітися в кущах. Хлопець цей зізнає: «Десь коло 10-ої години 8 липня 1946 року повезли нас поляки під сильною охороною з Волкової до с. Терки. Дорогою говорили нам: «Побачите, що зробимо з вами, вам відхочеться самостійної України». Заборонили нам говорити по українськи, бо вони мови це не розуміли. По дорозі деякі жінки молилися та плакали. В селі, коло дороги, в рові лежали позіщені (покарані сексоти, ред.), а коло них були цивільні поляки. Нас завезли скоро на горішній кінець села і казали зійті. Трьох старших мужчин викликали на бік і дів жінки, які мали американські метрики і інші документи. Нас решту загнали до Дудиччини хати. В хаті лишился коло нас тільки один поляк з автоматом, а другий був під хатою. В хаті нам казали сідати в куті під стіною. Зі страху люди сідали і падали на коліна, відмовляючи молитву. Одні плакали, кричали, другі молилися і просили Бога щасливої смерті. Я лежав на самій середині хати і дивився на того поляка, який до нас кричав по польськи: «молітесь, молітесь, то дочекається скоріше смерті». Тоді відтінув «папашку» (автомат, ред.) і почав до нас стріляти. Я притиснув голову до землі і чув тільки гук стрілів і крик людей, мене обіляла гаряча людська кров. Вистріливши один кружок, заложив поляк другий і знов його вистріяв. Одна жінка,

Дяк Марія страшним голосом кричала: «Добийте мене, нехай не муруємо коло дитини». Кричали і інші жінки. Тоді поляк витягнув гранату з кишени і кинув між нас одну, а сам склався до сіней, потім кинув другу. Гранати вибухли і присипали нас глиною. Люди дальше кричали, важко стояли та кидались по землі. Поляк, побачивши, що дальніше кричат і ще живі, крикнув до другого: «давай ще одно кулко» і знову вистріяв його по нас. Тим часом хата почала вже горіти і він мусив вікном втікати, бо в сінях був вже вогонь. Я побачив, що хата горить, а сам ще живий, встав з під людей, які ще рухалися і кричали, вискочив через вікно на двір і скрився в потоці, під кущем. Тут я почув, як поляк кричав: «Стуй, стуй! І стріляв з автомата. За ким стріляли не знаю. Більше нічого я не бачив, тільки чув тріскіт горючого будинку. Вечером почув я, що в селі тихо, встав і пішов до ліса. Далеко не міг зайдти, бо був дуже змучений і голодний. Зайшов я яких 300 кроків і сів відпочивати в Даниловій команіці (коношина ред.). Я був цілій мокрий, бо лежав у воді, а до того дуже змучений, і заснув. Спав я там цілу ніч, аж над рапом встав і побачив Паночкового Тимка. Його спітав я де моя мама і поводі пішов з ним до неї.» (Хлопець цей зараз по тому пережиттю лежить хворий. Примітка звітучого, ред.)

Жертвою польського терору впали в селі Терка, Ліського позіту слідуючі особи:

1. Гісіїнка Марія — літ 60, вдова.
2. Осташ Катерина — літ 60, жінка Михайла.
3. Карнас Марія — літ 40, мати.
4. Карнас Катерина — літ 21, дочка.
5. Романсько Пазя — літ 42, мати.
6. Романсько Марія — літ 16, дочка.
7. Полівка Олена — 60 літ, вдова.
8. Байда Тонька — літ 35, мати.
9. Байда Марія — літ 6, дочка.
10. Байда Володимир — літ 4, синок.
11. Гнатишин Анна — літ 35, мати.
12. Гнатишин Розалія — літ 9, дочка.
13. Гнатишин Ілля — літ 3, син.
14. Цокан Катерина — літ 60, вдова.
15. Дяк Рузя — літ 22, мати.
16. Дяк Анастасія — місців 7, дочка.
17. Дяк Марія — літ 37, мати.
18. Дяк Наталія — літ 11, дочка.
19. Санчак Марія — літ 80, мати.
20. Лідерна Катерина — літ 32, дівчина.

Свалившись хату з невинними жертвами, кинулись бандити до палення інших хат. Під час палення зловили осталих ще в селі немічних.

стариків, катували, ломили руки та кидали живими в вагони. Тут погинули, живцем кинені в вагон:

1. Липкевич Михайло — літ 78, брат Байди.
2. Байда Марія — літ 70, сестра Липкевича Михайла.
3. Дяк Анна — літ 100, вдова.
4. Байда Василь — літ 90, вдовець.
5. Романсько М. — літ 72, Муж.
6. Романсько А. — літ 65, дружина.
7. Прізвище невідоме — літ 27, глухонімий.

Крім того банда завела з стариків, вилучених перед роствром жінок і дітей, на кладовище й наказали викопати яму для повіщених сексотів. Ті викопали і похоронили їх. Опісля наказали їм копати для себе гріб. Під побоями викопали старці яму, а кати наказали двом старикам лягти в неї, де їх пострілино. Третій найстарший мусів їх засипати землею. Заживши гріб, одні з бандитів серією з автомата збив третього старця, залишаючи його тіло на спільній могилі.

На кладовищі вбито:

1. Дяк Матій, літ 60.
2. Хомій Микола, літ 55.
3. Осташ Михайло, літ 79.

Крім того зловили двох хлопців на горі Корб над селом і їх замордували. Тіло помордовані так змасакровані, що годі їх розпізнати. Замордовані — це молоді хлопці з села Терки: Бурміч Степан літ 20 і Романсько Гриць літ 23.

Ціле село потрабовано і майно зневезено до Волкової. Тих річей, що не можна було забрати, понижено на місці і попалено. В селі спалили того дня 23 господарства, а решту пограбовано. Під цій акції ВОП заїхало враз з місцевими поляками до Волкової. Між спаленими хатами були й польські. Кості і попіл спалених людей куясь сковали, поблоюччись наслідків.

9 липня 1946 року приходило ВОП знова до с. Терки і даліше грабували.

Населення села Терки сидить цілий час в лісі і боїться показатись в село, бо поляки роблять засідки і за ними стріляють, щоб населення не висипало помордованім могили...*

... Один з лемківських відділів славної УПА, під командуванням д. Біра разом з оперативним апаратом ОУН провів акцію на вороже кубло у Волкової, знищив там бандитську залогу ВОП, відібрав і повернув пограбованим селянам майно.

Жертви за віру Христову

Ватиканська радіовисильня привнесла недавно кілька статистичних даних про жертви в боротьбі за Христову віру, які створюють жахливу картину переслідування віри большевицькою сатрапією. Вільше як 9000 католицьких священиків, монахинь і віруючих віддали життя в обороні віри Христової.

Україна: 3600 священиків помордовано в різний спосіб, — 9 монастирів, 6 духовних семінарій, 100 католицьких шкіл, і 100 різних католицьких організацій позамикано, 1007 церков знищено або передано в інше користування.

Польща: 700 священиків арештовано, 1000 депортовано.

Чехословаччина: докладні числа про арештованих і вивезених священиків трудно осiąгнути. Католицька церква в тих країнах знищена.

Мадирини: 1000 священиків, монахів і монахинь арештовано. Від початку комуністичного режи-

му в Мадирині було понад 5000 католиків за віру арештовано і заслано.

Румунія: 710 священиків арештовано.

Болгарія: 120 священиків арештовано.

Югославія: 1954 священиків страчено.

Так виглядають жертви поодиноких народів, зложені в боротьбі за Христову Правду. Вони далеко неповні, коли вчислювати жертви за віру з простолюддя, що понесли страшні кари, не відступивши від віри батьків. Україна, що найдовше стоїть в боротьбі з московською тиранією понесла жертви вдесятеро більші. Коли в цих країнах знищено одну церкву, католицьку, то в Україні знищено дві, при чому жертва Української Автокефальної Православної Церкви не було й кому реєструвати.

Визвольна боротьба кавказців

24 літній кавказець, сержант Червоної Армії, М. Курасев, який сатиціонував в Східній Німеччині, перешов на англійську сторону заявляючи своє небажання повороту назад. Він залишився на Заході, і оповідав британським властим про становище місцевого немосковського населення на Кавказі.

Два північно-кавказькі племена, чеченці і інгуши, що творили т. зв. автономну советську республіку, переживають тепер трагічні хвили

... Василько Соняк виздоровів і став славним вояком УПА, нові сотки і тисячі вояків і революціонерів зродились з крові невинних жертв села Терки і багатьох інших — Завадка Морохівська, Карліків, Вислік і «ім же ність числа».

Але ніщо не може стерти з нашої душі, нашого сумління, нашої пам'яті сатанинського злочину у селі Терка, Ліського повіту, на західній пограничній Україні.

Нехай ця невинна кров завжди стоїть у нас перед очима, нехай імена цих жертв і пам'ять їх буде завжди у наших молитвах о Божу справедливість, а злочин у селі Терка нехай буде актом обвинувачення сумлінню цілого світу.

ни терору. В автономній республіці кривавим терором здійснюють владу червоні комісари Москви. Чеченське і інгушське населення тероризується і вивозиться у північні області Сибіру.

Коли М. Курасев після другої світової війни прибув перший раз в родинні стороні у відпустку, мусів разом пережити болючий момент депортациі своїх близьких і рідних на Сибір. Це сталося в день свята Червоної Армії, коли у всіх місцевостях людей, разом з дітьми і стариками, силою зганділося на площі для спільних демонстрацій. Коли вже всі були зібрани, нагло обскочили їх приготовані відділи НКВД, з місця заладували їх на вагони і відправили у Сибір, де всіх розсіяно по широких диких просторах, щоб унеможливити всяку між ними сполучку. Після вияснення комісарів, це мала б бути кара для тих народів за... співпрацю з німцями під час другої світової війни. Сам Курасев про якусь співпрацю ніколи нічого не чув і не бачив.

Під час другої відпустки, з початком біжучого року, яку Курасев рівно ж перебув на Кавказі, він переконався, що не всіх чеченців і інгушів вдалося москалям повивозити. Значний частини народу вдалось

Українським корейським добровольцям під увагу

Зорганізовані московськими большевиками корейські комуністи вирішили «зібрати» цілу корейську територію в одну комуністичну державу, висміявиши перед тим виллекану в ОН і реалізовану в Кореї концепцію поділу одної нації на дві «держави». До глибин ображені комуністичною зухвалістю всі майже ОН-івські держави і державки, що після другої світової війни зберегли ще своє незалежне існування, і мають побожне бажання на далі жити мирно і справедливо, та співпрацювати з іншими народами, не зважаючи чи в кого руки чисті, чи у невиний людській крові, — на заклик ОН спішати на корейський фронт хто з чим може.

Корейський конфлікт, що повинен би опам'ятати всіх тих що разом з московськими большевиками будували світовий «мир і порядок», є ще на сьогодні не вповні зрозумілим для них явищем. Вправді перша, назвати її П, інстинктивна реакція ЗДА в Кореї, і відтак на неї інших є в грунті правильною, і теперішня мобілізація світової опінії

навколо корейського конфлікту також не без значення. Однаке реальна, варгість даної акції, як бачимо досі, мінімальна, а фальшиве розуміння корейського конфлікту приирає фальшиві форми боротьби світу з корейцями, або ще більш фальшиві форми його позакулісного полагодження (містер Келлі, Пандіт Негру, Трігве Лі).

З армією і зброяю на корейський фронт мало хто спішиться. Висилують деякі держави по кілька тисяч вояків, чи кілька десятків літаків, що має більш символічне як реальне значення. Багато заявляються лише з моральною підтримкою, бо реальні сили не можуть дати через... недостатню кількість військ для вдергання безпеки власної країни.

Досадно, але правдиво, що небольшевицький світ нічого не навчався, і нічого не зробив, промарнувавши п'ять післявоєнних літ. Він свою пасивність змінив своєю противником, і змушений тепер воювати з наслідками своєї політики. І саме в тому полягає фальшивість

опінки корейського конфлікту захищім небольшевицьким світом, що він головною причини зла не торкається, оминає П мов черика на тлі, і запобігає вже аж тоді, коли внаслідок цього зла щось несмачне скількоється; він мусить бути аж змушений воювати з наслідками, і навіть тоді не хоче пропустити до себе думки про причини тих наслідків. Внаслідок такої тактики вся добра інтенція і весь позитивний зміс дії при реалізації обертається, перетворюється, і у виступі дістас своє фальшиве спрямовання. Вся сила спрямовується на невлаєній фронт, а дійсному ворогові дістас можливість дальшої, успішнішої дії.

За що?

Корейський конфлікт не вгласе. Кожна держава що заявила брати в ньому участь має на це свої причини і оправдання. Всі вони були або безпосередньо в Кореї затримані, або посередньо, через інтернаціонального типу організацію ОН зобов'язані. Всіх разом обов'язує однаково дати відсіч комуністичній агресії спрямованій своєю дальнішою дією проти всіх самостійних держав, чи їхніх інтересів. З цього й випливають цілі, за які ЗДА і небольшевицькі держави ОН боряться. Вони є:

- а) проти большевицької агресії,
- б) за привернення миру,
- в) за відкинення корейських комуністів до 38 паралелі,
- г) за встановлення тривалого в світі миру за існуючим станом посідання (по східним кордонам держав атлантического пакту в Європі, а деякі навіть з визнанням правомірності червоного Китаю в Азії),
- д) за мирну співпрацю всіх народів (в тому числі і советської Росії та її сателітів) на форумі ОН.

Всі згадані в горі цілі є рівночасно потребами або навіть конкретностями всіх заинтересованих в Кореї держав. Морально і політично всі вони мусять обстоювати ці постулати, бо вони явлюються передумовою забезпечення іхньої державної незалежності. Проти большевицької агресії змушено боротися всі, хто не хоче, попасті в засін П дії. Як вони, так і інші, що декларативно воюють в обороні світу від комуністичної агресії, воюють на ділі лише з корейським народом, гнаним до боя московськими політруками, і бомбардуєть незинні корейські міста й оселі. Така війна головному ворогові нічотілько не пошкодить, лише дасть йому можливість стратегічної калькуляції на майбутній похід проти решти вільного світу. Головна ворожа сила — червоні Москви, залишається не чілленою, бо вона наразі воює чужими руками. І як не досадно — ЗДА і держави ОН вою-

Заклик Словашських Білих Партизан

Від Пресової Служби Словашського Визвольного Комітету (СОВ) ми одержали підпільну листівку Словашських Білих Партизан, що недавно була поширювана на Словаччині. Поміщуємо її повністю, щоб дати українському читачеві змогу пізнати зразок протибольшевицької пропаганди словацького підпілля.

Словашські жінки і чоловіки

Сьогодні, після другої світової війни, наші гори повні рішучих юнаків, які оброєні сокирами і автоматами, з білими хрестами на грудях, вичікують цієї хвилини, коли зможуть врятувати жертві

кривавих рук Праги і червоного большевицького терору.

Братя і сестри! Не забудьте, що дорогий нам Батько Народу, наш перший Президент, д-р. Йосиф Тісо, якого знищила кривава рука большевизму, спочиває в батьківській нашій землі. Він жертвує своє життя за нас, за це мусимо бути йому вірні і пімстити його смерть. Сповім його заповіт і визволюмо нашу Батьківщину.

Словаки! Наши ліси — це наша хата. Ми не жадаємо від Вас, щоби Ви жертвували Ваше життя, ми прохаемо Вас лише: дайте нам згідність, братерство і любов. Поводіться як справжні словаки що боритесь за свою волю. Допомагайте УПА. Не зраджуєте нас!

Братя і сестри! Наше визволення зближається, чекайте терпеливо, засне сонце волі і гідра большевизму буде знищена. Наш прapor залипче знову над нашою Батьківщиною, і ми будемо знову вільні.

Смерть большевицькій тиранії!

Хай живе незалежна Словашська Республіка!

Дубова, 28. 3. 1950.

Словашські Білі Партизани

згідно з кавказькі гори оминути депортациі і зорганізувати різні боєві групи для боротьби проти московсько-большевицького терору, яка триває до сьогоднішнього дня.

Патріотичне почуття молодого кавказця не дозволило йому служити в Червоній Армії в цей час, коли його рідні мусять зводити нерівний бій з дикою тиранією. Це що він бачив на своїй батьківщині, змусило його до такого рішення.

ють сьогодні лише... проти «чужих рук».

Концепції двоподілу корейського народу ОН ще досі не відкинули, і кинення половини корейського народу ОНаціями під московський чобіт залишається на дальнє в цілях небольшевицьких «визволителів» Кореї. Ясно що такі половини часті концепції не можуть бути прийняті азійськими народами за позитивні, як також проти такої концепції будуть всі інші поневолені большевиками народи. Західні держави не перестали трактувати проблеми московсько-большевицької імперіальної політики виключно із власного становища, і не перестали підходити до цієї проблеми під кутом лише власних цілей, що йде часто в некористь поневолених східних народів.

«Коня кують а жаба ногу наставляє»

Оскільки однаковість політичного становища небольшевицьких держав є природною доцільною, вказує однакове відношення тих держав до корейського конфлікту. Становище поборювання большевицької агресії і протиставлення її збройної сили всходи є з іншого положення зовсім оправдане. Але як дивним і смішним в обличчі тих подій виглядає... зголосження українських добровольців на корейський фронт. Чи з вичислених вгорі цілей корейської боротьби хоч одна може стати ціллю сучасної боротьби українського народу? Чи ОН, під прапором якої так манить наших збанкотованих військовиків, хоч одним словом обізвались в обороні українського скриваленого народу? Чи корейська боротьба хоча прозаджує тенденцію до розгрому тюрем народів, і споконвічного ворога України — московської імперії? Крім заперечення тяжкої боротьби під московськими народами — нічого досі ми там не нашли. Чому ж тоді пхатись нашим здоровим головам у чуже діло, і чому витрачувати сили за чужі інтереси.

ЗДА, Австралія, Англія, Франція і інші, як суб'єкти інтернаціональної політики, боряться за власні на Далекому Сході інтереси, даючи військо, кораблі, літаки, зброю, — а наші плебеї, генерали без війська, зарганізовані в трьох (!) комбатантських організаціях, готові боротися за ті самі, (тобто чужі нам) інтереси, даючи... свої голови. Настав врешті для них час коли можна поплатити вислужитись чужому, і зробити добре враження для своїх, бо ж «лише під українськими національними прапорами»...

Отак блукають вже тридцять літ українські барабани по чужині, і чіпляються чужих справ, чужих концепцій — згубивши і запропастивши в чужому інтернаціональному болоті правильну концепцію українського національного визволення. В них війна в Кореї рівнозначна з українською визвольною війною, не зважаючи на те, що немає сьогодні місця для

українського національного прапору між прапорами ОН, а якби на віть тактично часово найшлося (одинока передумова для наших плембів), то це при позміненіх постулатах ОН означало б для нас найгіршого порядку безпринциповість і баламутство, з великою втратою для української визвольної справи. Але що це значить для наших легендарних генералів із «трьох комбатантських організацій» на еміграції, супроти ілюзорного посту «команданта українських збройних сил на Кореї» у штабі генерала МекАртура.

А наш фронт?

Українські плебеї українським національним прапором на корейському фронті хочуть молодому, політично мало виробленому українському воякові створити ілюзію національно-визвольної української боротьби у Кореї, бо дійсний наш фронт боротьби на наших землях для них досі не існував. Відчужені від ритму подій на рідних землях вони як звичайні конюнктурники жодного іншого способу національно-визвольної боротьби собі не уявляють, як лиши разом із чужими силами... у Кореї.

Ще раз... і ще раз не буде зайво заакцентувати, що головною силою яка готує загибель світові с не Корея, а червона Москва. Західний світ досі цього не хотів розуміти, але вже зблизився час, коли він буде змушений це зрозуміти. Нашим завданням буде допровадити до того, щоби далі засади визвольної політики і боротьби народів поневолених большевизмом стали для решти вільного ще світу зрозумілими. Тоді його заходи проти комуно-большевицької агресії проти світу будуть напевно не такі, які сьогодні маємо у Кореї.

Україна силою свого геополітичного положення була поставлена першою під обстріл новішого московського імперіалізму в формі комуно-большевизму, і Україна перша зняла одиночко правдиву поставу супроти нього — поставу непримиреної визвольної боротьби.

Західний світ ще сьогодні знаходить вирозуміння і оправдання для багатьох большевицьких штук і затій, лише не має вирозуміння для тяжкої і дорогої боротьби українського народу, яка об'єктивно, ведеться в інтересах всіх протикомууністичних сил світу. Становище українських національних сил було завсіди одне: і в час залишенні до большевиків поляків (колишніх), і в час приязні до них німців, і в час братання з большевиками Рузвелта, і його сина. Україна стояла і стоїть сьогодні в боротьбі, разом з іншими народами, вважаючи своїми противниками всіх тих, хто коли буде стискав приязно большевицьку криваву руку. І не Україні вклучатися знову війну, а всім, хто хоче на завсіди відвернути від світу затрозу агресії, вклучитися треба в боротьбу, що її веде Україна.

Україна не чекала на Корею, як чекали Її блудні сини з трьох «ком-

батантських організацій» і УНРади на еміграції; І немає місця для українського воїна там, де доперва вчаться воювати з большевизмом, починаючи від загально відомої нам азбуки.

Ми з радістю вітаемо мобілізацію всіх сил і засобів небольшевицького світу проти московської комуно-большевицької агресії, що на цей раз прибрала форми «національно-визвольної корейської» війни. Цей факт заставляє нас перевонливо вірити в правдивість наших ідей, і в правдивість наших окреслених рішучих постулатів у боротьбі проти того ж зла, проти якого врешті сьогодні мобілізується світ. Це заставляє нас вірити також, що в майбутньому всі ці мобілізовані середники й сили будуть спрямовані проти дійсного джерела всього лиха, і не будуть уживатись тільки на побічних, створених для того большевиками фронтах.

Сьогодні можна сміло ствердити що коли б західний світ після другої світової війни став на позиції докорінного знищенні московської імперії, то не був би сьогодні змущений воювати, і платити власною кров'ю в боротьбі з її знаряддям — комуно-большевизмом. Інакше, то скільки б Кореї большевики для ОН не створили, в жодній із них не буде знищений корінь зла.

Солідарності з протиболішевицькими силами світу ми здійсні раз заявляти не будемо. Найкращим виявом солідарності є наша активна боротьба з російським комуно-большевицьким на наших рідних землях. Моральна вартість української протимосковської боротьби є настільки вищою за корейську, наскільки різними є поняття московського комуніста і корейського комуніста. Українське воїнство на чужині свідоме положення і потребує своєї поневоленої нації відкінене всяки спроби відтягання національних сил від українського фронту боротьби, на далекі від наших справ і цілей, побічні фронти.

Українське воїнство також свідоме того, що воно давно вже чинно належить до протиболішевицьких сил, незалежно від європейської політичної конюнктури. Воно давно вірило в це, що об'єднані світові сили врешті будуть змушені звернутися туди, де роками кривається наш народ.

Дорогий Читачу!

Фінансове напруження у нашому видавництві спричинює спізнення появі «Сурми» на півтора тижня в кожному місяці. Допоможи точністю Твоїх розчленень забезпечити «Сурмі» систематичний випуск і своєчасний речинець появі.

P. I.

На кого можна спертися в Азії?

Нема де правди діти: вояки комуністичної армії в кореї б'ються хоробро з посвятою і в переконанні, що заступають добру справу. Цього не скриває американське головне командування, яке підкреслює добру організацію армії, добрий вишкіл командного складу, і кожного вояка зокрема. Виходило б, немов би загальні сподівання на те, що Росія не буде мати ким воювати, що армії, якими вона диспонує морально розложаться і розпадуться при першій зустрічі з ворогом, як тільки вони застосує відповідні засоби політичної і психологічної війни, не відповідають правді і не спроваджуються. Виходить, що Москва розпорядилася такими арміями, які складаються з ідейних людей, з таких, які будуть битися до загину в святій вірі, що то якраз вони несуть на своїх боєвих прaporах щастя для людства. Виходить, немов би загальні сподівання на внутрішні заворушення всередині російської імперії на випадок війни, це інше, як тільки побожні бажання незоріснованих людей, або несвісна пропаганда політичних емігрантів. Чи справді воно так? Чи правда добра моральна постава корейського комуністичного вояка, його дисципліна і добра організація доводить, що в такому самому стані перебуває ціла армія ССР?

Щоб відповісти на це питання треба знати собі справу з того, що комуністична ідея на азійському терені це далеко не те саме, що в Європі. Комунізм в Азії має далеко більшу притягуючу силу, як серед народів Європи й Америки. Та сила є там настільки більша, наскільки більшими на цьому терені є нужда, господарська відсталість, соціальна нерівність і незабезпеченість, і врешті загальна безпросвітність. Проповідувати комуністичну ідею в Китаю, Кореї, Індокитаю, Бурмі, Філіппінах й Індіях далеко легше, як у Німеччині, Франції, Бельгії і других країнах нашого континенту. Не тільки тому, що там люди більше легковірні й наївні, примітивніші й психічно нетріготовані на розпізнання тієї нечуваної брехні, якою окутує свої правдиві цілі Росія. Головне полягає в тому, що Москва суміла зрозуміти духа епохи на азійському континенті, що вона відчула всенародні прагнення всіх народів Азії позбутися чужого панування і улаштувати собі життя

у власній державі, і вона зручно використовує ці стремління для своїх темних цілей. Америка і Захід не мають відповідного пастнера між азійськими народами. Всі ті круги, на яких вони досі спиралися і спираються, виявляються цілком, або в високій мірі, морально здеправовані. Це переважно багаті і посадочні верстви, які бачать у владі середник для забезпечення особистого добробуту, які змагають до того добробуту недозволеними засобами перекупства, корупції й розтратності і впerto відмовляються від будь-яких реформ на користь широких народних верств. Так було в Китаю, де правляча верства втратила всяке довір'я до себе народу через свою моральну корупцію, так і тепер у Філіппінах, де широко розгортають діяльність комуністичні партізани, не інакше є також в Індокитаю і Бурмі.

Серед тих скорумпованих правлячих кругів, нема таких патріотичних сил, які об'єднали б довкола себе народ, зискали його довір'я.

Що ідейно може протиставити Захід большевикам в Азії? Ідею національного визволення? Але ту ідею привластили большевики собі і звертають її якраз проти західних держав, колишніх властитеleiv азійських колоній.

Загрозу, що комунізм принесе ожебраження людності? Так вони й зараз в стані жебраків, і не бачать з боку своїх урядів бажання привести кардинальні соціальні реформи. Нагомість комуністи обіцяють тотальній перерозподіл майна і дібр, а відкрити всю облуду той обіцянки азійці не в силі. Тож нема нічого дивного, що при такому стані справи, загнані в безви-

хідне становище маси, ідуть за тими, які подають їм надію на краще життя. На моральній упадку і пасивності противників жирує Москва і приготовляє народи Азії до комуністичної революції. Цим то треба й пояснити собі цей факт, що корейські комуністи б'ються з погордою смерті і йдуть вперед, а республіканські війська відступають і часто без бою жидають зброю.

На кого, отже, спертися Америці у війні, яка буде чим раз ширше розгортається в Азії? На правлячих скорумпованих кругах? Але чи співітраця з ними ще більше не замаркує в очах азійців їх нібито реакційної ролі? Становище направду важке. А може воювати Америці тільки своїми вояками і резигнувати з помочі місцевих народів? Але в такому випадку, де ж взяти Америці стільки власних вояків, щоб обставити ними величезний фронт довкруги Азії і Європи?

Поставлені перед таким питанням, не дивниця, що звертають очі на Японію, бо й справді вона сьогодні, здається, ще однока побіч ще деяких менших народів Азії, що має досить моральної сили, щоб протиставитися Москві, а що також дуже важко, може дуже скоро також розпоряджати фізичною і матеріальною силою. В Азії ще можна буде до деякої міри спертися на Індії та ще в меншій мірі на Індонезію — всі інші азійські народи до війни з Москвою не підготовані і то передусім політично не підготовані. Вони ідейно вже нині перебувають в полоні Росії. Тому немає підстав розраховувати на поважні сили внутрішнього спротиву в цих азійських країнах, спротиву, який привів би до революції в ССР і до завалення його сили. Там ледви чи можна розчислити на успіх протирежимної революції на випадок великої восени розправи.

На кого можна спертися в Європі?

А в якому стані перебуває Європа, де її сили, які мають спинити напір Москви в поході на завоювання світу. Перш за все здається нам, що на випадок, якщо б Росія зайняла Західну Європу у першій фазі війни, то вона дісталася б більші шанси виграти її, як Захід. Величезний і високоякісний промисел, яким вона тут могла б користуватися і невичерпаній резервуар високо-кваліфікованих людських сил, який Москва поставила б собі

на службу, дав би їй таку перевагу, що ледви чи вдалося б вже вибити її ці атути з рук і перемогти її у війні. Через те її оборона Західної Європи являє собою першорядне завдання, яке за всяку ціну мусить бути успішно виконане. Коли б Росія в найближчих місяцях пустила цілу свою военную машину на Європу, то що вона може Її протиставити? На жаль дуже мало; на жаль сили обох противників такі нерівні, що при теперішньо-

му стані справи, про вислід восни-
ного зудару в Європі, не можна
сумніватися. Він був би трагічний
для нашого континенту.

З жалем треба ствердити, що
одною зовнішньою силою, яка нині
з успіхом могла б боронити євро-
пейський фронт, так само, як і в
Азії, є тільки Америка. Нема на
нашому континенті тепер такого
народу, який міг би з честью й з
успіхом перенести на себе цю ролю.
І то не зважаючи на те, що
населення Західної Європи до-
рівнює населенню властивого ССР,
а її промисловий потенціал пере-
вищує російський. Та проте захід
Європи сьогодні майже не має го-
тових до війни армій, їх озброєння
є порівняльно дуже слабе і що най-
важніше, що Європа у своєму де-
фетизмі й пасивності докотилася
аж до того, що очікує, щоб її озброя-
ти США. Європейські фабрики не
працюють й не хочуть працювати
для війська, а платник податків не
хоче дати грошей на оборону своєї
країни. Коли зважити на небезпеку,
яка грозить тепер Європі, то витрати
на військо європейських
держав є категорично незастачаль-
ні. Всі вони чекають на подарунки
багатого «дядька Сема». І також на
європейському континенті Америка
чується осамітнена під військовим
оглядом, так само, як і в Азії. По-
силати свої дивізії й армії до Європи?
І коли б це було доцільне, то на
чи кошти? Вигідні європейці на
своє удержання їх не візьмуть! І
ось ми є свідками як Америка вже
тепер робить певні зусилля, щоб
рятувати світ перед залиром кому-
нізму. Замість цього, щоб в Європі
змобілізувати одноко певну і не-
переможну зброю проти москов-
ської комуністичної агресії, ідею
вільного від уярмлених соєвими
стами народів, у Вашингтоні проек-
тують на наступний бюджетовий
рік 40 мільярдів доларів на воєнні
приготування. З того велику частину
дарують Європі, бо іншого спо-
собу не бачать, щоб зрушити заспа-
ність і інертність кількох ам-
бітної і патріотичної Європи. Дума-
ють, що міліардами доларів змо-
білізують здеморалізовану больше-
вицькою роботою і морально під-
кошену в основах Європу до такої
ризикової справи.

Чи ці міліарди помогуть, коли
зброя дістанеться до рук західно-
го європейця в його теперішньому
духовому стані? Чи буде гинути він
в обороні своєї великої традиції і
слави?

ОГЛЯД ПРЕСИ

»НАЦІОНАЛЬНА ТРИБУНА«

В ЗДА, в Нью-Йорку почала виходити нова газета — тижневик під назвою »Національна Трибуна«. В редакційній статті ч. 1 з 28. 5. 50 »Від себе і про себе« про цілі і напрямок праці нової газети пишеться:

»Світ шукає способів і форм припинення большевицької агресії, — Україна їх знайшла в боротьбі. Голос її чути по свій землі українській! Він в стогоні закутого в колгоспах селянства, яке «розвізарює» колгоспну власність і в пасивному спротиві на економічному відтінкові, іскрами ненависті просвічує він в очі обкраденого кремлівською диктатурою робітництва. Цей спротив посилив і посилає на муки тисячі духовенства, — православного й греко-католицького, — яке не зраджує віри своїх батьків і не приймає московського казильонного православ'я. Приховано, завуальовано в різні літературні форми і способи, чути той голос в літературі, культурі і мистецтві. Нація бореться проти накинутої імперією культури «національної формою», за свою національну змістом культуру.

»Національна Трибуна« не є з тими, що всяку активну боротьбу

за визволення України вважають неактуальною, обкідаючи її, разом з большевиками, наклепами і лайками. Не є з тими вона, які, проповідуючи бездійність і безпринципність у політиці, думают Україну вижебрати. України не можна вижебрати, її можна вибороти! »Національна Трибуна« — з тими, які не коряться і не шукають компромісів зі світом сваволі і рабства, а боряться проти того світу, протиставляючи його безвірницькому, антихристянському світові ідею християнства, а проти диктатури, деспотії і рабства — національну і соціальну свободу людини, оперту на демократії!

Большевізм був і є витвором російської імперської духовності. Одно другого живить, доповнюю і стверджує. Облудному большевицькому імперіалізму, цьому знаряддю російської імперськості, ми протиставимо національну ідею! Російська імперія була тюром народів, а теперішня імперія — ССР — стала концептацийним табором поневолених народів! Деспотія і абсолютизм непід'ємні від імперії. Тому проти російської імперії, — байдуже

Так в загальних контурах витягає дає положення вирішних сил в кінцевій стадії приготовання до розгрі.

Для Америки творять большевики азійські фронти, щоб абсорбувати там засоби й сили, і відтягати їх від об'єкту головного удару — Європи.

Європа підгрижена морально п'ятою коленою, здана на безконечні американські допомоги, багато ще потребуватиме часу до того моменту, поки зможе за існуючих умовин перемогти московсько-комуністичну експансію.

І саме з цього погляду за сильне встридання Америки в Азію відається нам небезпечним. В Азії Захід при теперішньому стані справи, може дозволити собі тільки на дефензиву, щоб можна було бути у наступі на рішаючім відтинку боротьби, тобто в Європі. Втрата Кореї, чи Індокитаю не вирішить війни, а втрата Європи може її перевірити. Америка могла б перейти до офензиви в Азії щойно тоді, коли

європейці будуть підготовані так, щоб самі могли взяти в свої руки оборону європейського фронту.

До цього часу Америка не має реальної сили оперти в Європі, ні тим більше в Азії. Москва влучною тактикою розтяглас американські воєнні сили по якнайшиших просторах Європи і Азії, щоб тим ослабити вартість їх спротиву.

Коли большевики зуміли знайти оперти в азійських народів, і в Європі потраплять крикнути «емерікенс гов гом», — то американці не маючи цього оперти, хватаються за... набиту кишено.

Щоби у протибольшевицькій боротьбі оперти сили на відповідно сильному ґрунті потрібно в кожному народі (не тільки в державі) розвинуті і довести до розуміння мас не лише добру і щедру руку «вуйка Сема», але національну свідомість і відповідальність кожного народу за свою долю зокрема, і за долю світу разом.

Соціялісти польські і українські

В обороні перед закидами фальшивої політичної орієнтації і такої ж політичної концепції майбутнього українського народу і його держави, українські соціялісти дуже часто покликаються на свою totожність із соціалістичними партіями багатьох інших країн. Чому, мовляв, наші зоологічні патріоти накидуються на нас через наш соціалізм? — та ж він нічим не різниється від, напр., англійського, французького і інших соціалізмів, що є державно-творчими і конечними.

Ми вже декілька разів наводили факти непатріотичної і неукраїнської роботи українських соціялістів, а сьогодні дамо ще одне порівняння українських соціалістів із польськими, яке яскраво відрізняє українських соціалістів від всіх інших. Йдеться тим разом про трактування обома соціалістичними партіями підпільних революційно-визвольних рухів власних націй.

Український і польський «Голос Америки» є в руках провідників соціалістичних партій. Як же виглядає на ділі «однаковість» обох цих партій?

Польські соціялісти з Г. А. вважали доцільним і конечним в дні 31 липня і 1 серпня 1950 року присвятити цілу півгодину авдіцію пам'яті польського революційно-визвольного руху і варшавського повстання 1944 року, в якій незадежно від партійної принадлежності і політичного віроісповідання польських патріотів - революціонерів, їхню боротьбу оцінювалося як можна найвище. Відпали в цей день з польської авдіції всі сприяння ЗДА, ОН, Китаю, Кореї і всіх інших «історических событий», без яких не існувало б «українського» голосу Америки, натомість весь світ почув в кількох повторенях цієї авдіції позитивну оцінку і навіть гльорифікацію бувшого польського підпільного руху. Польські соціалісти, як дійсні патріоти своєї нації, визнають, і примушують світ визнати підпільну боротьбу свого народу за

свободу, як історично одиноко правильний і конечний для життя нації чинник. Вони зуміли у пізгодині авдіції в дійовому і історичному аспекті пов'зати боротьбу свого краю з розкиненими по світі тодішніми польськими емігрантами і з війною що в той час велася на польських землях.

Польські соціялісти своїми роздіглощеннями ще сьогодні мобілізують думку польських громадян по цілому світі в дусі боротьби колишньої АК і варшавського повстання, ставлячи першою і основною метою цієї боротьби — вільну і незалежну польську державу.

«Тотожність» наших соціалістів з польськими полягає, хіба, у їхній зворотній супроти власного народу і його боротьби дії. Дія українського революційного підпілля, яке ніколи не ліквідувалося зі зміною окупантів українських земель, і яке не діставало ніколи ще такої допомоги зі зовні як АК, — яке здане на власні сили і засоби, провадить боротьбу до сьогодні, нашими соціалістами фальшичується, перекручується, оплюговується, а в найліпшому випадку підло промовчущеться. Ми чули з Г. А. про декабристів, про боротьбу українського народу за самоврядування, про Переярття Кравченка і про інші речі, лише ми з Г. А. не чули ні одного слова про затяжну підпільнину

боротьбу українського народу проти російського комуно-більшевизму за волю і державність. Українські соціалісти не тільки, що в Г. А. і УНРаді саботують і фальшують справу революційно-визвольної боротьби українського народу в краю, але ще ставлять перешкоди в популяризації ІІ тут на еміграції своїм тупицюванням серед чужих сил і концепцій.

Польські соціялісти зуміли на віт висвітлити світові постати провідника варшавського повстання Бура-Коморовського, який, до речі, без бою здався німцям в полон, — коли мораль наших соціалістів-зрадників не дозволяє їм навіть згадати кого небудь із недавно поляглих, чи того, хто до сьогодні провадить цілий визвольний рух в краю. Нам українськими соціалістами підсувається сьогодні декабристів, «народників», Кравченка, а злочинно промовчущеться боротьбу українського народу і тих хто її провадить. «Український» соціалістичний Г. А. своїм характером фальшує українську дійсність, демобілізує стан політичної думки серед розкинених по світі громадян, і наводить зовнішні сили на фальшиву оцінку української дійсності. Чому ж тоді нашим соціалістам ображується на пекуні слова правдивої оцінки їхньої діяльності, і рівняться до других соціалістів, які є в першу чергу польськими патріотами, коли вони ще з першої світової війни не перестали бути хабаззям чужих і ворожих Україні сил.

Облюдні концепції польського визвольного руху

Згадана на іншому місці радіоавдіція Голосу Америки на польській мові яскраво говорить про те, якою не позиція бути визвольна концепція поневоленого народу. Ми були свідками трагічної ліквідації польського визвольного руху, опертого на зовнішні сили, кон'юнктурі, і на... приязні Рузвельта зі Сталіном.

Зі свого досвіду поляки повинні дати добре поради іншим поневоленим народам, як не варто з'явувати сприя визволення країни з чужими інтересами. На жаль, вони до сьогодні самі ще не спромоглися дійти до належних висновків з історії своєї країни за останнє десятиччя. Вони й досі не визбулися своєї традиційної політичної наївності, і тому всяка оцінка ними політичної ситуації носить такий же характер.

Наприклад, польська політична думка за невдачу варшавського повстання обвинувачує... Рокосовського, який повинен був зі своєю артилерією взяти участь у

варшавському збройному збройному збудувати самостійну польську державу (!). Їхня наївність не дас відповіді на це, чому «антанта» 1944 року не створила польської держави, на що вони цілою душою були наставлені. Винен Рокосовський, тому що він Рокосовський, а не той, що був в облюдній польській уяві.

Ми не можемо не визнати сили й героїзму польських революційних сил. Ім належиться признання. Зате у їхній невдачі винна тільки наївна і базпринципна верхівка, що добре інтенції польського народу залучила у фальшиву гру зовнішніх сил, і там їх згубила.

Непослідовність і непрincipівість польської політичної верхівки виявляється у майже кожному ІІ відношенні до конкретних політичних явищ. Як, наприклад, трактується поляками московсько-більшевицькою катрапією; пакт неагресії Польщі з ССР в 1932 році був позитивним досягом двох приязніх сусідів, Пакт

якого кольору, чи форми, — ми протиставляємо незалежну Україну, Білорусь, Росію, Козакію, Кавказ, Балтійські держави ...»

Перші шість чисел «Національної Трибуни», які ми прочитали, в різноманітному матеріалі змісту газети, показують що видавці і редактори газети змагають до того, аби добре і сумлінно дотримувати перед суспільством свої зобов'язання, прийняті в цитованому вторі редакційному експозе.

Побажаємо редакції і видавництву «Національної Трибуни» успіхів на теристому шляху української національної преси.

М. М.

П'ята колона серед нас

За норми суспільної моралі

Чи українська національно-визвольна революція має п'яту колону, чебто ворожу силу і організацію, яка діє всередині української нації проти неї і проти її інтересів?

Так — мала, має і буде мати що п'яту колону. Так зрештою, як її мають, і то поважної сили, всі без винятку майже існуючі нині нації і держави. І ці нації і держави різними способами що п'яту колону виявляють, поборюють, унешкідливлюють, ставлячи її поза римцями нормального національного і державного життя. Засоби поборення п'ятої колони з різни: суспільно-моральне демаскування агентів п'ятої колони, вилучення їх з суспільно-громадських, державних і інших установ, заборона законами певної п'ятої колони роботи, нарешті приме фізичне унешкідливлення агентів п'ятої колони через посадження їх до тюрем а то й карання в особливих випадках зради нації і держави смертю.

Національно-визвольна революція в краю, в умовах московської окупації, засяє діяння п'ятої колони мас дуже обмежений і чітко окреслений. Наприклад, Бажан що пише нині на Україні в «слові Сталіну»:

Німеччини з СССР в 1938 році був ганебною змовою двох агресорів проти вільного світу. Пактування ж Польщі з одним з агресорів за кілька-десять кілометрів Заользя — дуже розумний і позитивний політичний факт. Пакти Рузвельта з СССР, внаслідок чого не тільки ця сама Польща, але й більше народів полишено червоній Москві до диспозиції... польська опінія ще сьогодні не оцінює, бо не така тепер кон'юнктура. Вониж на американському хлібі. А засадничо, то з агресорами, яких руки в чужій крові, ніхто не повинен би пактувати. В поляків виходить інакше: доки німці справлялися з Чехами, і Польщі дісталося Заользя, то тоді Німеччина не була агресором. Агресором вона стала аж тоді, коли прийшла черга на Польшу. Тоді вже і нікому не можна було пактувати з Німеччиною. Це й є принциповість польської політики.

Ми не можемо вірити в це, що СССР був то агресором, то приятелем супроти світу, як це виходить після польської опінії. Натомість ми віримо, що СССР має свої сталі і незмінні цілі, до здійснення яких вживає тактично при різнихока-

... Нема, нема пощади ворогам, Нема пощади і рятунку ОУНівським кріавим пасм — Мерзінному порідлю зради... не може бути зачислений до дії агента п'ятої колони на Батьківщині, лише до прямих, явних агентів червоної Москви, заподанців, зрадників, ренегатів. Бажан своєю роботою поставив себе в ряди зовнішнього ворога України, і лише на рівні з ним може бути трактований.

Але коли па ОУН тут, закордонном, українськими руками вилісуються такі віршики, як от вгорі цитованій Бажан, то це вже в дію п'ятої колони, а люди, що те роблять, є її агентами. Навіть не дуже уважний читач що цілими роками вислухує і вичитує з газет українською мовою про те, що «ОУН є мерзінне порідлю зради» і коли в ньому, в цьому читачеві, збереглось хоч краплинка чесної людини, то незалежно від того, що йому ОУН може дуже навіть не подобатись, він чусе себе недобре, його охопить внутрішній неспокій, тривога: «хто це говорить, навіже українець?...»

Отже, п'ята колона на Батьківщині, як ми сказали вгорі, є дуже вузенька; це ті, які наприклад, проникають в революційне підпілля по

здавашю ворога. Коли їх відкривають, то негайно нищать; і як би навіть не хотіли того робить, то мусять, бо коли випустити живим, то він «вистіває» все те, про що дізнається, а підпілля це не держава, і солідних англійських тюрем, куди б такого пташка можна було посадити на 14 літ (як от англійці посадили Фукса), воно немас.

В сучасному стані національно-визвольної революції на Батьківщині реальне діяння п'ятої колони може виявлятись лише у проникненню її агентів в революційне підпілля, бо дії бажанів п'ятої колони розціновані бути не можуть.

В час розгортання національно-визвольної революції, як от це мало місце під час минулой війни, можливості розгортання і діяння п'ятої колони на Батьківщині, особливо під впливом дій сторонів сил, стають ширшим і більшими. Наприклад, коли в 1941 році на Україні відновила свою дію Українська Автокефальна Православна Церква, то московський патріарх виклав ІІ Митрополита Полікарпа, і одночасово урухомив на Україні дію так званої Української Автономної Православної Церкви, підлеглої московському патріархові. Оцей факт і є акцією п'ятої колони в за піллю української визвольної революції. Таких і того роду фактів і актів було в ті часи більше, а в майбутньому вони теж повторюватимуться. В арештуванні голови і членів уряду після проголошення акту 30 червня 1941 року німецьке гештапо наводили й участь в арештах приймали в уніформах гештапо члени так званої ОУН полк. Мельника. Природа явища й тут така точнісінько, як й у першому випадку «двох УАПЦ» — автокефальної і «автономної».

Потім воїни закричать про «братьство», «братьство крові» і т. п. Ну, а що ж робить, коли в підпіллю крийку оунівського підпілля та кий «українець» і «брат» Савченко або Кравченко в німецькій або московській уніформі, а ще частіше без неї, а що найбільше небезпечне, в українській уніформі — приведе (як було колись) німецьке гештапо або московське НКВД?

Проблема п'ятої колони на Батьківщині нині є простішою, ніж на еміграції: там все є чітким і ясним. Буде воно таким й завтра. Складнішою є справа на еміграції, де п'ята колона намагається не тільки підрывати зсередини боротьбу українського суспільства, а й має аспирації що диверсію нині й завтра з еміграції перекинути на рідні землі.

*
Ми інколи на своїх сторінках показували образи і дії людей, що вносять в суспільне життя розклад, і в більшості випадків серед людей які за своїми становищами є зо-

зіях національно-визвольної пропаганди на те, щоби всі виявлені національно свідомі сили даного народу знищити, а країну підкорити собі. Що Польща мала нагоду перевонатися про це на власному досвіді, і що це її дуже коштує, то це абсолютно не вина Рокосовського, але вина тих, що його мильно розуміли.

В політиці це не на біржі, де винний цей, хто одурив. Тут винний цей, хто дав себе одурити.

У підпільній визвольній боротьбі всі засади і принципи мусять бути ясними, і вони не можуть ніколи мінятися. Це не як у міждержавних відносинах, в яких можна проводити торги, дискусії, обіцянки, уступки... Тут концепції конкретні, і вони можуть бути або визнані, або не визнані.

Облудність імперіалістичних клічів прибраних навіть у національно-визвольні фрази, потрібно завсіди викризати і демаскувати, бо інакше, то повториться історія з польським визвольним рухом.

Поляки імперіалістичні клічі люблять дуже, із природи. Нарешті мають нагоду перевонатися, які вони добри...

бов'язаними бути сторожами і носіями суспільної моралі, ми зустрічамо заговір мовчанки, кругову поруку людей нечесних.

Недавно на сторінках «Українського Самостійника» опубліковано було обмін листами між паном Шевчуком і Дж. Стоартом — Головою Ради Шотландської Ліги Європейської Свободи сприводу едінбурзької конференції АБН.

Шевчук, член представництва УНРади на В. Британію (представник УНРади це пізніше заперечив і спростував) і людина заангажована в певний політичний партії зробив голові Шотландської Ліги Європейської Свободи підлій донос з ціллю зірвати едінбурзьку конференцію, очоригти і представити злочинцем голову української делегації АБН, а Джону Стоартові представити його як якогось авантюриста і непезного типу.

Представництво УНРади «заявило» що Шевчук до складу представництва не належить, а організація групи полк. Мельника про цю «бліскучу» діяльність свого експонента мовчить.

Це є формальна сторінка справи. Але чи підлій донощик Шевчук перестав бути **фактично** особистим другом, політичним спільником і співпрацівником того ж представника УНРади, своїх партійних колег, чи йому ці люди перестали подавати руку і чи зачинили для нього двері своїх домів? Відповідаємо — ні, ні!

Чим була едінбурзька конференція АБН? Чи беззастережно поважною і для української визвольної справи позитивною подією, чи ні, незалежно від того хто її проводив? Кожен чесний українець, коли він не є ворогом і агентом, відповість так. Чому ж деякі часописи, що виходять українською мовою, про едінбурзьку конференцію не повідомили навіть, як про відбутий факт, кількістю рядків, що дорівнювали б хоч четвертині числа рядків присвячених так численним в наших газетах дописам (з великими портретами) про одруження і весілля панни Х з паном У.

Що це є: суспільною мораллю редакторів часописів, чи чимсь іншим, противним: розпереданістю аморального типу що займає високий пост і почесне ім'я редактора.

У Бельгії у висліді фальшивих доносів т.зв. партійних противників, робітника суспільно-громадського життя урядом країни позбавлено праці і запропоновано покинути країну. Людині довелось перед урядом країни поставити справу: «Ви в кожну хвилину можете мене віддати з країни, але я ні приймних умовах не залишу країни аж до крайнього фізичного спротиву, поки мене не вислухає суд, або в інший спосіб не дістану можливості заявити і довести законові країни, що я ні проти неї, ні проти кого іншого не вчинив злочину».

І чужа влада дала це право оборони, чи людина себе унезвіннила перед судом, дісталася право дальнішого побуту в країні і попередню працю. Але тут відкрилися імена і прізвища авторів підліх інсінуацій і доносів, і ці доносики є по-

імені українцями, і до них мають доступ до українського суспільного життя і його людей. Їх приймають в деяких домах, і їм спікають руки, очевидно не відчуваючи того бруду, що на їх руки з тих не переходить.

В Ліоні у Франції у висліді фальшивих доносів позбавлено праці трьох людей, а двом з них запропоновано залишити країну. Лише інтервенція до центральних урядів і перевірка цілої справи привела до реабілітації людей й влаштування їх на попередній роботі, та унаглядила фальшивість доносів і імена підліх доносиць.

В Канаді велася і ведеться комуністична кампанія за позбавлення права азіяту і видалення з країни д-ра Д. Дошцова.

В свій час канадський уряд відаловав і видавав з країни з рації її інтересів колишнього, як він сам зізнався, комуніста Лещенка, що нелегально (під неправдивими персональними даними) приїхав в країну. І тоді кілька канадських українських установ затратили немало гроша і енергії щоб «врятувати» Лещенка у *якно* незаконній справі, а нині люди з тих же середовищ (одні одверто, а другі тайно), змагають позбавити Д. Дошцова праці (викладів україністики в канадському університеті), і видалити його з країни.

Чи це робота, і в чиїх інтересах? Ми розуміємо, що кожного з нас кожна країна може видати як безбачченка, і не за те, що ми злочинці, чи вороги цієї країни, а лише тому, що «яксья союзна держава» може цього вимагати під загрозою безпеки країни нашого поселення; але коли це роблять, цього домагаються «українці», що живуть в Канаді в ім'я «інтересів Канади» супроти людини чи людей, які ніколи не були ні комуністами, ні ворогами України, ні ворогами Канади, то це є підлій злочин доносиців і морально співучасть у злочині тих людей, в руках яких є газети, суспільні установи, і т. п. які про цей злочин мовчать.

Мовчанка про злочин, є участі у злочині,

Один літературний критик і публіцист недавно написав під **псевдонімом** своєм і званням критику на новітній твір В. Винниченка «Нова заповідь» що це «лжелітература проповідь неокомунізму» а всі люди що цей роман рекламиують, видають і поширюють, є ісповідниками неокомунізму, — є неокомуністами.

На це зачепленій **«відомий»** письменник, що правдивого імені і прізвища свого нікому ще не відкрив, а під псевдонімом, на критика виліває море помій: і що він сам, критик, був колись комуністом і вів комуністичну пропаганду, і що вбивав молодим людям в голові комунізм і т. п., але він, цей **«відомий»** письменник, ні півсловом не обізвався на одне поставлене питання: «чи критикований твір В. Винниченка є пропагандою неокомунізму, чи ні? Пропустім, що «критик в минулому був найзапеклішим прихильником большевицького пекла», нехай і нині він в «грихах як у шовку», але його сучасне твердження

про «Нову заповідь» як «нові скрижалі комунізму» є правою, чи ні, — шановний **«відомий»** в масці аноніму?

Ми ставимо питання всім редакторам часописів, власникам і господарям книжкових крамниць, кіосків і бібліотек особистих, а особливо суспільних, на сторінках і на постіях яких є часопис «Українські Вісти» в яких друковано цей роман, що саму книжку «Нова заповідь» — чи **Ви** є активними поширювачами неокомунізму, чи ні? Коли ні, здійміть його зі своїх сторінок і полиць, коли це на Вашу думку не є пропаганда комунізму, то скажіть це виразно і прямо, а не як **«відомий»**, і переконайте нас в цьому, а до цієї пори поки на Ваших сторінках і полицях є «Нова заповідь», **Ви** є пропагаторами неокомунізму, і всі ті, що пропагують, поширюють що «Нова заповідь» — поширюють комунізм.

Так с. А всі ті видавництва, часописи, які вважають себе антикомуністичними і дозволяють щоб їх видавання — книжки і часописи продавались і поширювались на одній полиці, в одному магазині з прокомуністичною літературою, і одніми руками, є співвинні в поширюванні неокомуністичної пропаганди.

Поруч з стараннями і заходами до фізичного і політичного знищенні еміграції, йде ворожа робота й в тому напрямку, аби зсередини життя еміграції увесь час розсаджувати, підривати, розпорощувати — розкладати його морально і хаотизувати суспільно-організаційно.

Ця п'ята колона намагається обездушити українську еміграцію духовно і мас в цьому відношенню навіть деякі успіхи: атеїзм, безбожництво і морально-релігійна індиферентність значного прошарку суспільства особливо інтелігенції, є фактом наявним, якого заперечити неможливо.

Ми маємо листи про те, що один священик, українець американського континенту, розтрубів у всіх газетах що набуває ашуранс і спроваджує до ЗДА кілька десятків родин діпістів, — приватно написав кільком «засікавленим бідним скітальцям» щоб кожен з них привіз по одному фотоапарату марки Лайка і по одному золотому швайцарському годинникові (**«штопери»**). Кільканадцять діпістів мусить найти по кількасот марок щоб закупити «лайки і штопери», «за які по приїзді я Вам звернув в долях».

Що думає робити цей **«священик»** з кільканадцятьма «лайками і штоперами», і що він думає про те, що він пхє людей на контрабандний вівіз, цебто злочин, який карається законами всіх держав, і є аморальною справою.

А чи не кідає цей факт світла на ціле моральні обличчя цього **«священника»**, і чи не є моральними співучасниками цього «бізнесу» більшість оточення цього священника.

Масмо факти переходу українських священиків-католиків на православі, і зворотно. До тих явищ не займасмо жодного становища, але ставимо питання, — чи це згідно з елементарною етикою і мораль-

но давати на сторінках преси цим «переходчикам» місце для облизання брудами церкви, яку він залишив.

Ми розуміємо, коли воюючий атеїст-комуніст вернувся до віри в Бога і до церкви, щоб вернувся з царства сатани під покров Бога, публічно вилісюючи чого це зробив. Це є найціляхотніша ревність любови до брата, бажання на основі **власного досвіду**, направити його на правильну путь, — але чи між тим прикладом і переходом від католицизму на православ'я (чи навпаки), є подібність? Чи може такий «переходчик» не шанувати матили батька-матері які родили його і виховали у вірі в Бога, в тройці Єдиного тільки тому, що вони по іншому хвалили Бога?

За ці дискусії і за моральну розперезаність несуть відповідальність не тільки автори, що таке пишуть, а головно, і в першу чергу носії суспільної моралі — редактори відповідних газет.

Доходить до того, що поважна католицька газета «Наша Мета», Торонто, організовує і популяризує «веснянні змагання за популярність у східній Канаді», показуючи галерії фото красунь. Жалю достойна практика, запозичена у бульварно-порнографічної преси. Невже ця газета не вміє чи не хоче показати людям (тільки не конкурсом!) **духовної** краси своїх молодих дівчат і жінок, хоч би тих же вчительок наших дітей, сестриць, що доглядають хворих і немічних, соток і тисяч молодих дівчат, що вчаться в наших школах, що добре помагають своїм батькам, що роблять благородні, шляхетні діла для своїх друзів, товаришів в житті, праці, що люблять Бога і вірні його церкві? Покажіть і фота цих дівчат і опишіть їх діла і поймите, що Ваші читачі й за «недосконалою» інколи фізичною красою тих Ваших молодих побачать **справжню** красу молодих людей, бо духовна краса промінює з самих «некрасивих» облич і поза всякими конкурсами тягне до себе, захоплює.

Ніякі порнографічні писання ко-
сачів і їх подібних не здатні захищати моральних основ наших людей. Тоді в руках пускається друга машина — сіяти і завоюювати міжконфесійні загострення, боротьбу, спечечання про те, чия віра краща. Ми можемо зрозуміти і простити загоріхих фанатиків міжконфесійних суперечок на релігійні теми, але як раз релігійні люди з правила цих суперечок не ведуть, а ведуть їх в більшості, і з правила воюючі атеїсти і безбожники. Достатньо проглянути українською мовою писані часописи, щоб переконатися в тому, що провокації міжконфесійної боротьби інспірюються авторами, редакторами і газетами, для яких «релігія є опіюмом для народу». Що на приклад спільногого з християнською мораллю чи засадами релігійного світогляду має така газета, як «Українські Вісті» в Ульмі (Німеччина), яка найбільше активно поставила тезу «православні-католики», як антиподи і систематично розвоює цю боротьбу.

Які «ревні християни» редактори і автори цієї газети, показує така коротенька цитата з ч. 33 цієї газети за 23. 4. 1950 р. — Б. Шершевицький: «Декабризм і Тарас Шевченко»:

«Визнаючи Всемогутнього Будівничого усіх світів, франкмасони плекали в ложах духове вдосконалення громадської людини на символізм містерій в ідеях свободи, рівності, братерства, толерантності, гуманізму, християнства...» (підкреслено мною М.)

За наукою православної і католицької церков перебування вірних в масонських ложах є рівнозначне з відлученням їх від церкви; Шершевицький же пояснює, що в цих ложах почувають християнству.

«Християни», що дістають науки християнства в франкмасонських ложах, в своїх часописах находять зачіпки і приємності, щоб натравити католіків-українців на православних-українців. На цей гачок падають деякі православні і католики і в своїх релігійних органах починають суперечку про те, яка віра «правильніша» і яка більше «українська», а яка менше «українська», а то й просто не українська. Читаєш ці писання і лице понумені зі сорому і болю. «Схамениться будьте люди» — чи хіба польський імперіалізм не використовував українського католицизму для своїх цілей, таєм же як і московський імперіалізм використовував українське православ'я для своїх цілей? Або хіба український католицизм не воював з польським імперіалізмом так же як українське православ'я воювало і з воєзмосковським імперіалізмом і його царєвінославієм? Хіба українські католицькі єпископи недавно не пішли туди і тими ж самими шляхами, куди нездовго перед тим пішли єпископи української православної автокефальної церкви — в Сибір, на катогору, на тортури?

Хочеться розпеченим залізом припекти серце і сумління цих людей, що зачепились на гачок провокації п'ятої колони: будьте добрими християнами в тій церкві, до якої належите, будьте добрими українцями поруч з тим, а все решта «само додається Вам». Менше ляпайте язиками про ортодоксійність свого християнізму, а більше робіть діл християнської любові до близького і Батьківщини.

Вона, ця диверсія п'ятої колони намагається кожну церкву — і католицьку, і православну підмінувати і розсадити зсередини. Для цього католикам в Канаді «підкидають» «греко-католицького єпископа» Урбановича «висвяченого» десь хімсь в греко-католицькому обряді, але поза існуючою католицькою єпархією, а православній Церкві теж підкинуту єпископа Григорія (Огійчука), який зрадить єпископську присягу вірності канонам, догмам і іншим обов'язкам, які склав при своїй хиротонізації во єпископи УАПЦ під проводом Митрополита Полікарпа (а другої української Церкви в 1941—44 роках на Україні не було) і, будучи позбавленим ідності і відлученим

від Церкви, закладе другу «УАПЦ», щоб розчинити боротьбу всередині і православного, і католицького народу.

У висліді закінчення минулої світової війни закордоном опинились окрім частини революційної ОУН. Одні вийшли з німецьких концетраків — це ті, яких не встигли пустити в повітря в крематорії, другі з підпільної мережі, що діяла на терені третього раїху, яку гештапо і його «фахівці по боротьбі з українським націоналізмом» пірзинги не зуміли ліквідувати, треті ті, які з тих або інших причин були відряджені за кордон з Батьківщини (з дорученням, зі стану здоров'я, з рейдуючими частинами УПА, або силою інших обставин були змушені піти за кордон), і т. п. Перебуваючи закордоном, українські націоналісти не можуть припинити своєї роботи по здійсненню цілей націоналізму в тих формах і можливостях, які є на чужині.

Для п'ятої колони на еміграції це перший об'єкт обстрілу. Немає в світі вже таких методів, яких не примінювалося б, щоб цю одиноку силу, що живим відірвана від цілості революційно-визвольної боротьби на Батьківщині діє тут на еміграції, знищити, а коли це не вдається, тоді бодай різно компромітувати не тільки серед своїх, але й перед чужими чинниками. Коли денунціації до чужих чинників про «фашизм, тоталітаризм, терор» і т. п. не дали п'ятій колоні сподіваних успіхів, тоді вона приступила до вбивання клина в середину революційно-визвольного табору, щоби тим способом різними міцними «роздільностями і відступництвами» відрізати цілу формaciю закордоном від руху в краю, і тим у зовнішньому світі позбавити всяких ознак його існування, — а коли й це не вдається, тоді «вияснюються» позиції ввоюючої Батьківщини в зовсім невластивому йому неокумуністичному світі, щоб тим викликати зневіру у визвольну боротьбу у своїх, і негативне до неї наставлення чужих. До цього, за випробованою в краю методою посилення в терен зложених з НКВД «відділів УПА», пускається на еміграції «вияснення ОУН», «комунікати», та «Постанови нарад членів ОУН», в яких не скриваючи своє антиционалістичної і антихристиянської бойкінської тенденції засуджується закордонні відділи ОУН на загиблі, а неміліх їм осіб на дискримінацію.

Ми робимо уважними суспільство, і головно націоналістичний актив, що користуючись трудністю передачі відомостей з краю п'ятої колони підсуватиме частіше фабриканів на еміграції «комунікати» постанови, щоб тим осигнати цілковитого розбиття і спроневірення еміграційних кадрів у визвольну ідею і боротьбу українського народу.

Всім тим, і їм подібним спробам чужої руки в нашому суспільному організмі, кожний чесний український громадянин мусить дати належну відсіч.

Підпільна Пошта України

Незадовго появляється у цілому сайті в розпродажі поштові марки Підпільної Пошти України. Теперішній випуск поштових марок є продовженням, і фактичним удокументуванням одної з найважливіших діяньок у нашій довголітній визвольній боротьбі, — зв'язку, і кур'єрської пошти.

Як загально відомо, українське підпілля від самих початків свого існування користується для передачі вісток і матеріалів своєю окремою підпільною поштою, що обслуговується кур'єрами та спеціальними зв'язковими. Протягом довгих років найважчої служби багато з них віддали своє здоров'я та життя для справи визволення України як

заступною тематикою: 1. княжі дружинники у боротьбі з половцями, 2. портрет Е. Коновалця, 3. собор св. Софії у Києві, 4. портрет С. Петлюри, 5. Володимир Великий, 6. Роман Великий, 7. Богдан Хмельницький. Сьогодні ця серія належить рідкостей і дуже мало с зирачів, що можуть похвалитись тими марками.

Друга з черги серія це серія вида 1. листопада 1949 року, на чужині, складена із 4-ох купюр (світлина вгорі), роботи художника М. Білинського, на прегарному, гумованому папері із водним знаком петлі. Невелику частину накладу цієї серії щойно тепер відпущену до розпродажі серед ук-

райської еміграції у цілому світі. З уваги на незвичайно малу кількість і на свою оригінальність серія ця вже вкоротці становить імені дорогу прикрасу збірки марок кожного українського збирача. Бажаючи набути цю серію можуть звертатись до адміністрації Сурми, дописуючи на листах: для філіателістичного бюро. Ціна однієї серії, зображеній і незубкованої, по 1.— НМ.

Слідуючим випуском появляється марки ППУ тематикою Світового Поштового Руху із фрагментаричними українськими елементами, що символізують українську визвольну боротьбу.

У проекції мається чергові серії тематикою української дійсності, щоби марки могли сповнити одне зі своїх цілевих призначень — ширення правди про українську боротьбу в світі.

тихі, нікому незнані герої. Для вішанування їх величної пам'яті Підпільна Пошта України видала з кінцем минулого року серію поштових марок, що складається із 4-ох купюр які символізують підпільну боротьбу нашого народу за своє визволення. Доход із розпродажі тих марок призначений на фінансування зв'язку із Краєм, на зміцнення боротьби проти окупантів України та на посилення української пропаганди світі.

Перша серія поштових марок Підпільної Пошти України появилась у липні 1941 року та була призначена як перша серія марок відновленої української держави. Вона складалась із 7-ми купюр у міст. виконанні С. Гордійського, з

Повідомлення адміністрації

Всім нашим передплатникам, колекторам, читачам і заинтересованим подаємо до відома що адреси Ясельського Івана, та Коруда Василія в Європі є недійсними. Всю нашу пошту просимо спрямовувати на нову адресу:

„Surma“
München 26
Schließfach 32
Germany

Всіх наших колекторів і передплатників в ЗДА просимо роз числювати за кожне число журналу у нашого нового заступника на ЗДА Володимира Боровика.

Наших передплатників і колекторів у Канаді просимо роз числювати за журналом з книгарнею «Арка».

Особливо звертаємося до наших довідників, і до своїх тих, що змінили місце побуту вратили зв'язок з представниками журналу, і просимо негайно вирівняти всі передні залежності.

Ми цілесообразно зберуємося з публікацією на сторінках нашого журналу прізвищ несідідних платників, щоб дати їм можливість ще в найближчому часі роз числютися з довгів. В іншому випадку будемо змушені зробити це, без огляду на негативні для них наслідки.

Наших заступників просимо систематично кожного місяця подавати стан роз числення, а всякі зміни в колекторів кожночасно.

Представництва »СУРМА«

Англія:

Mr. Iwan Rawluk,
EVW Hostel East Fortune,
nr. Drem, East Lothian,
Scotland.

Аргентина:

Senor Mykulic A.,
C. Arias 3342,
Buenos Aires.

Австралія:

Mr. Lubomyr Sklepowsky,
520 Crown St., Surry Hills,
Sydney, N. S. W.

Бельгія:

Mr. Makar Wolodymyr,
72, bvd Charlemagne,
Bruxelles.

Бразилія:

P-e Metodio Netchka,
Ivai-Parana.

Канада:

„АРКА“
204 Bathurst St.,
Toronto, Ont.

Туніс:

Dr. Sawtshak Wolodymyr,
Boite Postale 15,
Ain Draham.

США:

Mr. Borowyk Wolodymyr,
314 Bergen Str.,
Newark 3, N.J.

Франція:

Mr. Zablocky Julian
(L'Ukrainien)
26, rue de Montholon
Paris 9-e.

ПЕРШИЙ РІЧНИК «СУРМИ» ЗА 1949 РІК

можна набути в адміністрації «Сурми» за попереднім надісланням 5 інш. марок, або зложеннім у наших представників в країнах: Англія — 10 шілінгів, ЗДА і Канада 1,5 долара, інші країни їхні рівноцівтість.

На складі мається лише обмежену кількість річників.

Ціна 50 пф